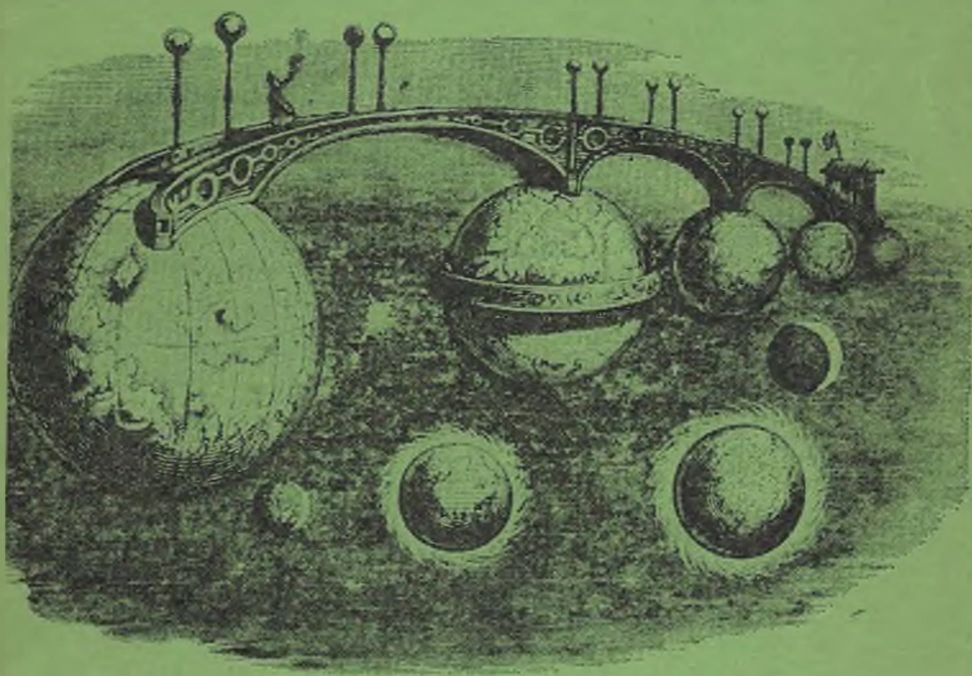
EVRENSEL EVRİM YOLLARI

BİLİM ARAŞTIRMA MERKEZİ

EVRENSEL EVRİM YOLLARI

BİLİM ARAŞTIRMA MERKEZİ

Yayınevi — Istanbul

Kitap No : 37 — **EVRENSEL EVRİM YOLLARI**

Bu yapıt, Dr. Bedri Ruhselman'ın yapıtlarındaki çeşitli önemli bilgi gruplarından uyarlanmıştır ve son derece önemli bir konunun, genel bir özeti ve sentezi haline getirilmiştir.

Evrensel bir organizma içinde bir hücre durumunda olan dünya planeti ve onun da hücreleri olan beşeriyetin artık kendini bilmesi, anlaması ve istenen seviyeye doğru evrimini bilinç ve idrâk üzre sürdürmesi için, **Büyük Evrensel Sırlar,** beşeriyete giderek açıklanmakta ve açıklanacaktır da. Bu yüzden, kişi önce, kendini bilmek zorundadır, sonra çevresini bilmek zorundadır ve sonra aldığı bilgi'yi vermek ve insanlığa hizmet etmek durumundadır.

Birinci Baskı : Ekim 1979

Dizgi - Baskı : Işık Matbaası

Kapak Baskı : Coşkun Matbaası

Cilt Yapımı : Kardeşler Ciltevi

Kapak Resmi : **«Les Mysteres des Infinis», Grandville, 1844.**

İÇİNDEKİLER

Bu dünyadan, Bedri Ruhselman geçti.

Öylesine bir mütevazi ve bilinmeyen yücelikle geldi geçti ki, dünya beşeriyetinin en mutlu çağı olacak olan İlâhi Çağ'a (Altın Çağ'a), İlâhi mührünü vurup da geçti.

Bu, Yüksek Evrensel Varlık, milyarlarca beşer varlığının bu dünya okulundan alacakları En Yüce İlâhi Rahmet'in yeryüzüne indirilişinde, Yüce Görevli olarak geldi ve Yüce Görevi'ni tamamlayıp sessiz sedasız Yüce Mekânı'na doğru yeryüzünden ayrıldı.

Bilen söylemez ve söyleyen bilmez.

Bu Zen özdevişi, bazen çok yerinde bir anlam kazanmaktadır. Bedri Ruhselman'ın kişiliği hakkında, şimdiye değin söylenenlerde olduğu gibi.

Bedri Ruhselman'ın kim olduğunu bilen çok az sayıda kişi vardır ve kuşkusuz onlar yeri ve zamanı geldiğinde bu Yüce Gerçeği insanlığa bildireceklerdir.

Bu ifadelerimiz ile, bu Yüksek Evrensel Varlığın kişiliğinde ve çevresinde bir inanç sistemi oluşturmak asla ve asla istemiyoruz. Yalnızca Bedri Ruhselman'ın, en yakın zamanda ortaya çıkmasını dilediğimiz ve bu uğurda çırpındığımız Yüce Görevi'nin Yüce İlâhi Rahmeti'nin tüm insanlık için olan Yüce Anlamı'na işaret etmek istiyoruz.

Kur'an: 6/67

«Her bir **haberin**, kararlaşmış bir zamanı vardır. Siz de yakında öğrenirsiniz.»

19439139821952913982 ——★——

Not: Bkz: Sadıklar Plânı - 2... Böl: 4/39

Dr. BEDRİ RUHSELMAN

(1898 - 1960)

Altın Çağ'ın Önder'i

ÖNSÖZ

Evrim denilen olgu, Yaradılış'ın sürekliliği içinde tüm varlıklar için aynı oranda gerçeklik ve hak ile ölçülmüş bir dağılım gösterir. Sonsuz yükseklik halindeki bir ferdî varlık ile, sonsuz alt evrim düzeyinde görülen ve bunlar arasındaki sonsuz ölçekte kalan evrim düzeyli varlıklar aralarındaki evrim aralığı - mesafesi, rölatif bir değer taşırlar. Çünki Yaradılış'ın, öylesine bir işleyiş içinde olduğu verilen yüksek bilgilerden anlaşılmaktadır ki, her ferdî varlığa sonsuz evrim yolu açıktır ve bu sonsuzluk içinde varlıklar birbirlerini Yaradılış'ın sonsuz evrim yönü ve yolları içinde sürekli olarak geçerler ve böylece kimin en altta kimin en üstte olduğu bilinmez. Ne varki, bu olgu, Yaradılış'ın sonsuzluğu nezdinde bir anlam kazanır.

Öte yandan, evrim denilen ve bu boyut ve anlayış düzeyinde sözkonusu olan evrensel olgu, Yaradılış içinde her adımda değişik bir mahiyet alır, değişik bir işleyiş ve anlam edinir. Yaradılış'ın her olgusu bilinen evrim olayı ve kavramı ve anlayışı ile özdeş değildir ve evrim yasası ile betimlenemez.

Yaradan Mutlak Tanrı'nın Yaradılışı, evrim denilen sınırlı bir olay ile işlemez, onunla bilinemez ve bir tutulamaz.

Yaradılış, her evrensel kademede daha değişik içerik, kimlik, işleyiş, kavram ve olgularla tezahür ederek bir süreklilik içindeki, bilindikçe bilinmez olandır.

1. BÖLÜM

Evrensel Evrim ve Gelişim

«Varlıkların takip ettikleri birtakım kanunlar ve nizamlar vardır. Bunlar âdeta bir ders programı şeklinde birbirini müteakip yapılması hazırlanmış bir hâlde ve muntazam olarak cereyanı temin edilmiş bir vaziyettedir. Ne olursa olsun, bu programdan hiçbir şekilde fedakârlık icrasına imkân ve ihtimal mevcut değildir. Bazıları buna tabiat kanunu derler. Fakat muhakkak ve hakiki olan bir şey varsa, bu, aksamadan cereyan eden bir harekettir.

«İşte bütün âlemler bu nizama tâbi olarak daima kolaydan güçe doğru birtakım terakkiler göstererek akıp gitmektedirler. Bu şekilde muntazam bir terakki ve inkişaf, varlıkların yükselmelerini ve âlemlerin nizamını meydana getirir.»

15.1.1947 ... Kadri (Yüksek Rehber Ruh)

a — Evrim ve Olgunluk

Olgunluk nedir?... Her düşünce tarzına göre bunun ayrı bir tarifi yapılabilir. Fakat ruhların kâinattaki mevkilerini mümkün olduğu kadar kapsamlı ilişkiler içinde tâyin ettiğimiz oranda olgunluğun manasını geniş bir ölçüde anlamak imkânını elde etmiş oluruz.

Muhtelif kaynaklardan toplanmış bilgilere dayanarak edinmiş olduğumuz kanaate göre, biz, ruhun hayatının maddi kâinatta başlamadığına kani bulunuyoruz. Bu bakımdan da ruhların köken ve yaradılışı bizim duygu ve düşünce sahamızın tamamiyle dışında kalır. Ruhta saklı bütün melekeler ancak kendilerine tezahür zemini buldukça inkişaf eder. Ve ruhların sonsuz meleke-

lerinin inkişafına yarıyacak sonsuz tezahür zemini vardır. Bu sahalar kâinat içinde kâinatlardır ki biz bunlardan ancak bir tanesini yarım yamalak anlıyabiliyoruz ([1]). Ve buna madde kâinatı diyoruz. İçinde bulunduğumuz halde, bu kâinat hakkındaki bilgimizin ne kadar noksan olduğunu [da bilmekteyiz.] O kadar ki kâinatımızın genişliği içinde elbette sınırlı olması lazım gelen ruhî hayatımızı bile namütenahi addetmekten kendimizi kurtaramadık. Halbuki bu kâinatlardan, ruhun daha tükenmez, daha kapsamlı melekelerine gelişim zemini olacak diğer kâinatlar içinde bizim bu kâinatımız, sonsuzluğa nazaran bir hiç ölçüsünde kalır.

Ruhlar kendilerini Yaradan'a yükseltecek, yani O'nun kanunlarıyla kendi varlıklarını birleştirip her sahada onlarla etkin olabilecek duruma kendilerini namzet kılan ve sevkeden melekelerini inkişaf ettirmek zaruretindedirler. İşte olgunluk dediğimiz şey bu zaruretin tahakkukudur. Bu nasıl olur?... Bunun nasıl olabileceğini düşünmezden evvel tabiat kanunları olarak andığımız İlâhi Kanunlar'ın kapsam derecesini ve sonsuzluğunu düşünmek lazım gelir.

Madde kâinatında doğmuş bir ruh, ondan evvel daha birçok kâinatlardan geçmiş bulunuyordu. Nitekim sonsuz gördüğümüz kâinatımızdaki evrimini tamamladıktan sonra o, diğer kâinatlarda da ebediyet içinde doğup yaşamakta devam edecektir. Ruhun ebedî hayatı hakkındaki sezişlerimiz bize bu kanaati veriyor. Bunlar hangi kâinatlardır? Kim bilir!... Fakat şimdilik bize bunların ne isimleri, ne de biçimleri lazım değildir. Zira maddi kâinatımız henüz bize daha çok ve çok zamanlar mesken olmakta devam edecek ve bize zaman kavramımızla ölçülemiyecek bir ebediyet içinde sayısız inkişaf merhalelerini hazırlayacaktır. Bu yüzden, ruhların bu kâinattaki olgunluk derecelerini ne evvelki kâinatlar-

daki ve ne de gelecek kâinatlardaki halleriyle karşılaştırmak mümkün ve lüzumlu değildir.

Ruhun olgunlaşması deyince aklımıza, onun melekelerinin maddi kâinattaki melekelerinden ancak kavrıyabildiğimiz kadarına ait kısımlarının açığa çıkmış hali gelir. Ruhun bu kâinattan evvelki ve sonraki hayatı hakkında hiç bir bilgimiz ve tahminimiz olmadığı için ruhların oralardaki durumlarını olgunluk vasfıyla kıyas edemeyiz.

Üstad diyor ki: (2)

«Ruhun maddelere bağlanmazdan evvelki hayatında daha mütekâmil durumda olup olmadığını soruyorsunuz. Bu sıfatlara hacet olmadığını söylemiştim. Evvelce bahsettiğim vechile ruhun maddelere bağlanması, görgüsünü arttırmak için tekâmül safhasına katlanmasıdır.» Bundan iyice anlaşılıyor ki tekâmül safahatı da birer vasıtadır ve asıl gaye ruhun görgüsünü arttırmasıdır.

Bu gayeye varmak için ruhlar tekâmül safhalarını tamamlamak üzere maddî kâinata girerler. Ve tabiatıyla buraya ilk girdikleri zaman maddeler karşısında tamamiyle görgüsüz ve tecrübesiz bulunurlar, yani bu maddeleri tabiat kanunları uyarınca kullanabilecek durumdan mahrumdurlar. Zira bu işler için lüzumlu olan melekeler kendilerinde henüz açığa çıkmış olmayıp saklı bir halde bulunur.

İşte bunların gelişimine yarıyacak şekilde, maddeler arasında tecrübeler yaparak bilgileri kavrayıp ve kudret sahibi olmak için ruhlar geçici olarak daha yoğun madde dünyalarına bağlanırlar. Fakat bu bağlılık bir esarettir. Zira ruhun bir çok melekelerini karartığından serbestliğine mani olur. Fakat geçici olan bu esaret şüphesiz daha geniş bir ruh serbestliği kazanmak için bir vasıta olacaktır. Şu halde ruhlar görgüsüzlükleri

nispetinde maddelere bağlanmak zaruretindedirler ki bu da o oranda onların serbestliğini ortadan kaldırır.

Diğer taraftan ruhların bu yoğun maddelere esir bir durumda bulunmaları, kendilerinde o maddelerin tâbi bulundukları tabiat kanunları gereği olarak birtakım eğilimlerin ve ihtirasların doğmasına sebebiyet verir. Demek yapılagelen maddî eylemler ve ihtiraslar genellikle sanıldığı gibi esasen ruhun bünyesinde mevcudolan bir eksiklik değil, maddi rabıtalardan doğma, gelip geçici bir netice ve aynı zamanda da tekâmül gayesine yönelik bir vasıtadır. Bu noktayı gözden kaçırmamak evrim bahsinde bizi bir çok hatalı yollara sapmaktan kurtarır. Bütün bu hakikatlere göre ruhların geri eğilimlerinden kurtulması, maddelere ve maddî hadiselere esir olmayıp hâkim bir duruma girebilmeleri ile başbaşa gider ve bu da onların evrim amaçlarına bağlı bir netice olur. Üstadın aşağıdaki sözleri bu fikrimizi takviye eder:

«Ruh bütün maddi faaliyetini ifa etmek için ve bu faaliyetleri sayesinde tekâmülünü temin edebilmek için madde âleminde bir müddet geçirir ([3]). *Ruhun madde ile çekimini azaltıcı çareler onun maddi rabıtasını iradesiyle azaltabilmesi, yani tekâmül edebilmesi için olan vasıtalardır.»* Bu sözlerin anlamı şudur: Ruhu olgunlaştıracak vasıtalar, onun maddi bağlarının çözülmesine yolaçan maddî faaliyetidir. Ruh bu faaliyeti göstermek için maddeye bağlanır.

Özetle, evrim fikri bu günkü anlayışımıza göre, ruhun madde kâinatındaki durumu ile ilişkili bir kavramdır. Maddeyi ve bütün maddî kavramları ortadan kaldırınca ruhun bizzat varlığı gibi, evrim fikri de ortadan kalkmış olur.

İçinde bulunduğumuz kâinatta hiçbir şeyi madde düşüncesinden ayıramayız. Hattâ en *«gayrı maddî»* tasavvur ettiğimiz saf ruhsal haller bile ancak maddî kav-

ramlarla idrâki mümkün ve takdir olabilir. En saf ve en ilâhi bir sevgi bile, asla unutulmasın ki, maddî kavramla yaşıyabilir. Biz maddeden ve maddî kavramdan soyutlanmış bir ruhu sevemeyiz. Zira o, bizim için bir yokluktur ve yokluk sevilemez. En saf sevgiyle sevdiğimiz şey, ruhun hiçbir vakit kıymetlendiremediğimiz kendisi değildir. Onun çeşit çeşit maddeler arasındaki faaliyetlerinin tezahürüdür ([4]). Biz bu gerçeği hiçbir okulun hatırı için görmezlikten gelemeyiz. Yalnız şunu takdir ederiz ki ruhun bu faaliyet tezahürlerine zemin olan maddeler ne kadar sevval bir hâl almış ise onlara karşı gösterdiğimiz sevgi de o kadar yüksek bir karakter alır ve ilâhileşir. Gayrı maddî telâkki etmemize en müsait görünen sevgi hakkındaki bu düşüncemizi diğer duygularımız hakkında da belki daha kolaylıkla tatbik edebiliriz.

Böylece bizim bugünkü yükseklik derecemiz, ancak kâinatımızdaki görgü ve tecrübelerle elde edilmiş bir kazançtır. Ve evrimin halen popüler olan klasik manası bu bakımdan genişletilmek icabeder. Maddeler kâinatında yaşıyan ruhlar için maddî münasebetlerden, maddî bilgi ve görgüden azade bir *«olgunluk»* düşünemeyince bu kâinatın dışındaki varlıklar hakkında bizim anlıyabildiğimiz en yüksek manasındaki olgunluk kavramının bile hakikatten ne kadar uzak kalacağını takdir etmekte gecikmeyiz. Zira bu kavram ancak ruhların madde kâinatıyla olan münasebetleri bakımından bahis mevzuu olabilir.

Sık sık tekrarlandığı gibi ruhun fena ve geri eğilimlerinden kurtulması, maddî ihtiraslarından azade kalması olgunluğunun nedeni değil, neticesidir; amacı değil, aracıdır. Gerçekten, ruhun olgunluk kelimesiyle ifade olunan yüksek amacına varması, maddeler arasında tecelli eden kötü vasıflarından kurtularak güzel vasıflar kazanması ile beraber yürür. Fakat bu güzel vasıfları kazanmak

maddi esaretten kurtulmanın, daha doğrusu maddelere hakim olmanın zorunlu bir sonucudur.

Her vakit söylendiği gibi ruh esasında fena değildir. Bir Lemaî İlâhi'yede bizatihi fenalığın bulunabileceğini düşünemeyiz. Bunun içindir ki gerek teozoflar, gerek spiritler ([5]) ve gerek birçok diğer spiritüalist meslek erbabı, fenalığın ancak madde ile irtibattan ileri geldiğine inanmışlardır. Maddi bağlılıklar ruhları geriletir. Fakat bu manadaki gerilemeği, ruhların maddi kâinata inmekteki gayesi olan evrimin tam zıddı gibi telâkki etmemelidir. Zira bu gerileyiş, olgunluğun zıddı değil ancak ona yardım eden bu evrim vetiresidir. O halde maddi dünyalarda geri durumlar içinde yuvarlanan ruhları bu bakımdan kınama değil yüceltmek gerekir. Çünkü onlar bu halleriyle evrim yoluna girmiş bulunmaktadırlar. Hatasız ve günahsız, hakikatlere varmak ve yükselmek mümkün değildir.

b - Evrimin Amacı ve Oluşum Biçimi

O halde ruhların maddi kâinata inmelerinde bizi en ziyade tatmin edici ve ruh bilgisindeki ilmî kanaatlerimize uygun gelici mahiyette bir amacın sözkonusu edilmesine ihtiyacımız vardır. Bu amaç nedir?...

Evrim fikri ancak ruhun maddelerle olan münasebeti bakımından kıymet kazanır dedik, şu halde ruhun evrimindeki maddi kavram ne olabilir?...

Şimdiye kadar söylediklerimizden çıkan manaya göre biz, evrimi, ruhun maddelerden ve maddî kâinattan ilişkisini keserek onu ebediyen terketmesi şeklinde kabul etmiyoruz. Bilakis evrim, ruhun bu kâinata hakim olacak bir duruma girmesi ve bu suretle faaliyetinin, yani maddeler üzerindeki hakimiyetinin ebedileşmesi demek oluyor. Henüz maddi kâinatın esareti altında bu-

lunan ruhlar için bu amacın gerçekleşmiş olması sözkonusu olamaz.

Ruhların maddeye bağlanmaları, bizim kasdettiğimiz manada bir münasebet tesis etmiş olmaları demek değildir. Bu manadaki münasebet esasen ruhların madde kâinatına inmelerindeki gayeyi teşkil eder. Yani bizim düşündüğümüz manadaki münasebette, *ruhların maddeye hakimiyeti* fikri vardır. Fakat ruhların böyle ideal bir mertebeye çıkabilmeleri için evvelemirde kâinatın içinde, onun unsurları arasında yoğurulmaları ve bazen pasif, bazen de nispeten aktif roller alarak birçok tecrübeler geçirmek suretiyle tabiat kanunları hükümlerine göre kâinata hakim bir duruma girmesini öğrenmeleri lazımdır. İşte görgü ve tecrübe devresi dediğimiz bu devre, ruhun maddelere bağlı ve esir olarak kalması haline uygun gelir. Bu devrede tabiatıyla ruhlarda mevcudolan bütün yüksek melekeler kararacak ve maddî esaretle, ruhların maddî icaplara uygun birtakım maddî eğilimleri ve ihtirasları elele yürüyecektir. Bu yüzden, maddî kâinatın muhtelif dünyalarında ruhlarda görünen geri durumlar onların madde ile irtibatlarının zorunlu bir neticesidir, onların bu bağlardan kurtulmaları da, maddelere hakim durumlara girmelerinin, yani tabiat kanunları gereğince kâinatta etkin roller almalarının bir neticesi olacaktır.

Fakat tekrar ediyoruz; maddî bağları çözmek veya maddî esaretten kurtulmak, maddelerle olan münasebetleri kesmek değildir. Bilâkis, evvelce ruhun mahkûmiyetini ortaya çıkaran bağların çözülmesiyle, onların yerine maddeler üzerindeki ruh müessiriyetinin yerini almış olması; ruhla, maddî kâinat arasındaki hakiki ve ideal münasebetlerin ebedileşmesini ifade eder.

Pek tabiidir ki, sonsuz bir kâinatta aktif ve hakim bir rol oynıyabilme yetkisini kazanmış bir ruh, bu mu-

azzam faaliyeti ile alâkadar bütün yüksek melekelerini inkişaf ettirmiş bulunacaktır.

Görülüyor ki, bizim evrim amacı hakkındaki davamız, ruhun faaliyet imkânları üzerinde toplanmaktadır. Zira bildiğimize göre ruhun belirgin vasfı olan *müessiriyet kudreti*, kâinattaki en yüksek derecesini bu faaliyet sahasında gösterir (6).

Fakat şurasını da unutmamak lazımgelir; faaliyet, ruh müessiriyetinin tabiat kanunlarına intibakının zorunlu bir neticesidir. Ruhlar, müessiriyet kudretlerini tabiat kanunları ile ahenkleştirebildikleri nispette kâinatta faal durumlara zarurî olarak girerler. Demek ki ruhun tekâmülü, kâinatta İlâhi Kanunlar'ı tatbike memur, tabii ve şuurlu bir amil haline girmesi gayesine matuftur. Fakat böyle muazzam bir gaye hakkındaki bu ifademiz ne kadar aciz ve noksandır!... Bu noksanlığı tebarüz ettirmek için mahlûkatın sayısızlığını ve sonsuz kâinatın herbir zerresinin bile bizim için gene sonsuz bir kâinat kadar anlaşılmaz bir büyüklüğü ihtiva ettiğini düşünmek kâfidir...

Ruh olgunluğunun maddî münasebetlerle birlikte ve mümkün olduğunu kabûl ettikten sonra, evrim amacı bahsinde, maddî unsurları gözönünde tutmak lazımgelir. Ruhun kâinattaki kazançlarını maddeler dışında ve maddî münasebetlerden uzak olarak düşünmek istersek, onun bu kâinata inmiş olmasının manasını anlıyamayız. Eğer ruhların evrimi amacında maddî kavram ihmal edilirse, eğer ruhların bu kâinatta bir müddet yaşadıktan sonra ayrılıp onunla bütün alâkalarını kestikleri, farazi olarak, düşünülürse yani daha doğrusu tekâmülün gayesi maddelerden ayrılmak, bütün maddî münasebetleri ebediyen kesmek şeklinde kabûl olunursa o zaman ruhun bu kâinattaki kazançlarının yalnız kendi manevî

bünyesinde husule gelmiş bir değişmeden ibaret olduğunu tasdik etmek mecburiyeti hasıl olur.

Fakat, evvela böyle bir değişikliği hiçbir insan oğlunun tasavvur edebilmesine imkân yoktur, dahası, madde ile alâkası bulunmıyan böyle bir değişikliğin maddeler vasıtasiyle vukua gelmesi zaruretini anlamak güç olur.

Bir ruhun dünyalarda tecrübe hayatları geçirmesi, bu tecrübelerin amacıyla ona vasıta olan maddî hadiselerin ahenkleştirilmesine doğru cehitler sarfetmesi demektir. Bu fikre göre, *dünyadan olgunluğuyla ayrılmış bir ruh demek, oradaki maddî şartların üstüne yükselmiş, yani onun üzerinde bütün müessiriyet imkânlarını kullanabilecek bir duruma girmiş bir ruh demektir.* Bunu böylece kabul etmedikten sonra ruhun ne dünyalara girmesinin, ne de tekâmül etmesinin mantıkî ve makul manasını anlamak mümkün olmaz. İşte, aramızdaki tekâmül safhalarını ikmal edip yükselmiş bir ruh karşısında dünyanın bu durumu ne ise, *kâinatımızın bütün tekâmül safhalarını tamamlamış yüksek bir ruh karşısında da kâinatın durumu, elbette daha geniş ölçekte, odur.*

Ruhlar çeşitli maddî evrim yollarında yürüyerek üç buutlu âlemin bütün realitelerinin üstüne çıktıktan sonra evrimlerine daha yüksek bir tertipte devam etmek üzere, dört buutlu âlemde birleşirler. Ve buraya kadar yükselmiş olan ruhlarda artık bizim kâinatımızda olduğu gibi bedenler, şekiller v.s. kalmaz ve bunun neticesi olarak oradaki varlıklar hakkında ne cinsiyet, ne insanlık - hayvanlık - nebatlık - veya kâinatımızın dünyalarına mahsus herhangi maddî bir varlık hali bahis mevzuu olmaz. Üstadtan aldığımız bazı tebliğler bu hususta bizi aydınlatmıştır:

«Ben de insan âleminden geldim, bu bakımdan ken-

dime insanım, diyorum. Fakat tetkik ederseniz bugün sizin âleminizde olmadığımı anlarsınız. Bugün kendime insanım dememin sebebi, sizin dünyanızdan geldiğimi anlatmaktır.»

Ruhların, evrimleştikçe etkinliklerinin artması da gene belki bizim tahmin bile edemediğimiz büyük bir nedensellik ilkesine dayanmaktadır. Bu sayede İlâhi Kanunlar'ın icabatından olan bütün mahlûkatın düzenliliği temin edilir. Evvelce de temas ettiğimiz gibi Yaradılış, maddî kâinatın sayısız çeşitlerini meydana getiren oluşum, kuruluş hallerinden ayrı bir şeydir. Bizim kâinatımızda ne yoktan var olan, ne de yok olan hiçbir şey yoktur. Böylece, yoktan var olma manasına gelen Yaradılış hakkında bizim hiçbir fikrimiz olamaz. Kâinatımızda mevcut bütün hadiseler, maddelerin hâl ve şekil değiştirmelerinden ibarettir. Ve bu da İlâhi Kanunlar'ın tatbikine memur veya daha doğrusu böyle bir faaliyete hak kazanmış yüksek birtakım varlıkların maddeler üzerindeki müessiriyet kudretlerini bütün kemâliyle kullanabilmeleri sayesinde mümkün olur. Kâinatların sonsuzluğu, ruhların sonsuz sahalar içinde tekâmüllerine devam etmeleri ile büyük bir uyuşum halindedir. Bu başbaşa yürüyüşün sonunu görebilmek ve hattâ bu açıdan herhangi bir tahminde bulunabilmek bizim gibilere müyesser olmıyacaktır. O halde ruhların evrimlerinin gerçek amaçları hakkında kesin söz söylemek şöyle dursun bir tahminde dahî bulunmanın imkânı olmadığını unutmayacağız. Bu hususta söyleyebildiğimiz şeyler ancak ruhların kendi âlemlerimizle olan münasebetlerine ait bilgi ve tahminden ileri gidemez. Ve biz âlemlerimizde cereyan eden ruhların yukarda bahsettiğimiz faaliyetleri hakkında da ancak bazı müşahedelere malik bulunuyor ve ona göre fikir yürütüyoruz.

Evvelce de söylenmişti: Bizlere göre ne kadar sonsuz ve kapsamlı görünürse görünsün mahlûkat yalnız içinde yaşadığımız maddî kâinattan ibaret değildir. Ve ruhlar, madde kâinatının dışındaki bilmediğimiz diğer varlıklar arasında, bilmediğimiz yollarda hayatlarını geçirirler. Ve bu şekilde, uzun cehitlerle temin etmiş oldukları madde kâinatı üzerindeki etkinliklerini ebediyen sürdürürler. Ruhların kâinatımızdaki evrimi, mahlûkat arasında İlâhi Kanunlar'ın hükümlerini tatbik edecek *Yüksek Yöneticiler Sahası* içerisine girebilmeleri amacına yöneliktir. Ruhlar maddî kâinatın [maddî] varlıklarına esir olmamak, orasını tabiat kanunlarına uyarak idare etmek amacıyla maddelere bağlandıktan sonra, orada uzun bir müddet görgü ve tecrübe hayatı geçirirler, bu hâl onların yavaş yavaş madde kâinatı üzerindeki faaliyet ve etkinlik bütünlüğünü geliştirir. Bu faaliyet doruğuna varmış ruhların durumları, bir insanoğlunun idrâkine sığmaz.

Kolaylıkla söyleyiverdiğimiz, fakat hakiki ve yüksek mahiyetinden haberdar olmadığımız bu idealin ne vakit ve nasıl tahakkuk edeceğini bilemeyiz. Zira bizim bulunduğumuz evrim derecelerinden başlarsak bu amacın tahakkuku için bir ebediyet [gerektiğini] kabûl etmemiz lazım gelir.

Bir karınca ruhu karınca bedenini teşkil edebilecek duruma girmiştir. Fakat o, henüz bir insan bedenini kuramaz. Karınca basit yuvasını yapabilir, fakat insanların vücûda getirdikleri muazzam şehirleri meydana getiremez. Nitekim bir gül ağacının ruhu da gül ağacını yapabilir; fakat ne bir karınca bedenini ne de karınca yuvasını teşkil edemez. Bir insan yoğun maddeleri bir araya getirerek veya dağıtarak bir çok eserler meydana koyar. Taşlardan ve diğer maddelerden heykeller, abide-

ler... vb. yapar. Tek tek sesleri toplıyarak onlardan bir senfoni vücuda getirir. Bütün bunlar sanat âleminin birer dünyasıdır. Bununla beraber insanoğlunun eseri ne kadar yüksek olursa olsun, sonsuz evrim basamaklarında yükselmiş olan ruhların muazzam eserleri yanında pek az bir şey kalır.

Dört buutlu ve ondan daha yüksek buutlu âlemlerdeki varlıklar, insanların yaptıkları gibi, üzerlerinde işlenme kabiliyeti sıfır ölçüsünde olan yoğun taş parçalarından heykeller veya sınırlı seslerden senfoniler yapmazlar. Onlar kozmik seyyal maddeler üzerinde çalışarak bu maddelerden diğerlerini ve onlardan da daha diğerlerini teşkil etmek suretiyle âlemleri ve dünyaları kurup dağıtırlar. Fakat bu söz ilk hamlede anlaşılabilecek manadaki kadar basit değildir, bu faaliyetler bizim idrâk edemiyeceğimiz birtakım müessiriyet tarzları ile ve idrâkimiz dahilinde olan zaman ve mekân kavramları dışında vukua gelir. Bütün bu işlerde, yalnız Allah'a mahsus [Mutlak olan] yoktan varedicilik bahis mevzuu olmayıp onun kanunlarına uygun bir surette kuruculuk hâli vardır.

Özetle, ruhlar yükseliyor ve yükseldikçe maddi esaretten kurtularak İlâhi Kanunlar'a intibak ediyor. Bu hâl onların tabiattaki etkinlik kudretlerinin o nisbette artmasını zaruri kılan bir etmendir. Üstadlarımızın aşağıdaki tebligatı bu yolda bizi nurlandırmaktadır:

«Tabiat kanunları gereğince ruhun evrimi, onun maddî varlıklar içinde yaşamasına dayalıdır. Ruhun dünyada maddî varlığı, demin de söylediğim gibi maddeye olan bağdan ibarettir. Maddî faaliyetleri sayesinde tekâmülünü temin edebilmesi için ruh madde âleminde bir müddet geçirir.

«Ruhun madde ile olan çekimini azaltıcı çareler, onun madde ile olan bu rabıtasını azaltabilmesine yar-

dım eder, bu da ruhun yükselmeye eğilimi ile olur. Yükselmeden ne kasdettiğimi anlıyorsunuz.

«Bir ruhun, başlangıçta melekeleri kapanık değildir. Maddeye bağlılık bu melekeleri gölgelendirir. Maddeye bağlılık sürdükçe, bir taraftan ruh tekâmül eder; fakat maddeye bağlılık bu evrimin [kudretlerinin] *tezahürüne meydan vermez. Diğer taraftan ruh maddeden kurtuldukça hasıl olan gelişim bir tezahür zemini bulur.»*

Şu halde bizim idrâkimize göre ruh olgunluğunun zirvesi ve nihayeti yoktur. Bu evrim ebediyet içinde ve bilmediğimiz bir geleceğe doğru uzanıp gidecektir. Ebediyet içinde ebediyet, sonsuzluk içinde sonsuzluk! İşte kâinat hakkında olduğu gibi, ruhların evrimi bahsinde de duygu ve düşüncemizin varabildiği en son nokta budur.

2. BÖLÜM

Cansızlarda, Bitkilerde, Hayvanlarda ve İnsanlarda Evrim Olayı

«Anlaşılıyor ki İlâhi İrade Kanunları'nın, bizim sezebildiğimiz mahlûkatın doldurduğu sonsuz kâinat hissesine isabet eden kısımlarının tatbik sahaları o kâinatın içinde gene bir kâinattır. Ve orada yaşayan bütün varlıklar da bu tatbikat sahasında kendi ihtiyaçlarına göre, kendi kudretleri nisbetinde insiyak, istek, irade, tahayyül ve daha bilmediğimiz namütenahî canlılık melekelerini kullanmak suretiyle bilerek veya bilmeyerek faal birer rol oynamaktadırlar.»

Dr. Bedri Ruhselman

a — Cansızlarda Evrim ve Oluşumu

İlk bölümde söylendiği gibi, hayattar varlıklarla, cansızların kâinatımızdaki mukadderatı birbirine bağlıdır. Böylece birincilerin devamlı bir evrim halinde bulunduklarını kabûl edersek onların etkinliklerinden bağımsız kalmayan cansızların da zorunlu olarak evrim halinde bulunduğunu kabûl etmemiz icabedecektir. Hakikatte hâl böyledir. Ruhun evrimi perisprisinin evrimi ile uyumlu olarak vukua gelir. Hattâ ruhun evrimi perisprisi ile ilişkisinin evrimi demektir. Perispri sadece bir maddedir. Ve ruhun tesiri altındadır. Ruhun evrimi ile gelişen perisprisi gittikçe daha yüksek titreşimlerle alâkalanabilecek durumlara girer. Demek ki bir taraftan ruh perisprisinin bu gelişimiyle kâinatta daha geniş etkinlik imkânlarını bulurken diğer taraftan da onun git-

gide gelişimini temin etmiş olur. Üstat şunları söylüyor:

«Ruhun tekâmülü ile perisprisi gittikçe incelik peyda eder. Perisprinin yoğunluktan seyyal hallere geçmesi, ruhun evrimi ve madde üzerindeki etkinliği ile olur.»

Perispri nasıl böyle ruhların etkinliği ile gittikçe tekâmül ediyorsa kâinatın bütün maddeleri de öylece *Yüksek Şuurlu Varlıklar* tarafından İlâhi Kanunlar'a göre kullanılarak tekâmül ettirilmektedirler ki bu varlıkların hemen hemen hiçbirisinden bizim haberimiz yoktur.

Maddelerin tanıdığımız halleri, onların en kaba olanlarıdır. Katı, sıvı, gaz... gibi haller belki birinden diğerine geçebilecek kadar birbirine yakın aynı gruptaki maddi varlıklardır. Çok yüksek maddî hallerin bu saydıklarımızınkilerle ilişkisi olmaması icabeder. Bütün maddeler bu ve bundan daha kaba haldeki durumların da tedricen yüksele yüksele, âlemden âleme geçmekte ve ruhlarla beraber geriye dönmemek üzere evrimlerine devam etmektedirler. Biz farzedebiliriz ki dünyamız bütün maddi varlığı ile bizim duyamadığımız bir tarzda, yavaş yavaş uzayda kaybolmaktadır.

Bütün maddelerde radyoaktif halin mevcut olduğunu ilim âlemi elbette birgün tasdik edecektir.

Bu, maddî evrimin bir neticesidir. Ve bunu bir âlem içinde vukua gelen ileri - geri maddî değişmelerden ayırmak lâzım gelir. Burada; bize göre çok yavaş, fakat geriye dönmemek üzere vukua gelen maddî kâinatın bir evrimi sözkonusudur. Üstadın aşağıdaki tebligatı bu fikrimize hak vermektedir:

«Herşey gayet mükemmel tabiat kanunları hükümlerine tâbi olarak cereyan etmektedir. Güneş ve onun gezegenleri uzayda sabit bir noktada durmazlar. Tüm sistem olarak uzayda yerlerini değiştirirler. Kâinatta sabit bir şey yoktur. Hep hareket, hep evrim. Bütün gök cisimleri kâinatta cereyan eden evrim kanunlarının sev-

kiyle mütemadiyen değişmeğe mâruzdurlar. Güneş Sisteminin uzayda tüm kütlesi ile hareketleri esnasında katettikleri mesafe sizin ölçünüze girmiyecek kadar yüksek bir sürattir. Bu hareketler evrim kanunlarının hâkimiyeti altında devam eder.»(7)

Maddenin evrimi üzerinde dururken bunu hayattar varlıkların evrimi ile karıştırmamak icabeder. Zira bu iki varlığın evrimi ayrı ayrı yollarda yürür. Maddenin, tekâmül ettikçe, *etkinlik hassasının* (özelliğinin) artmasına mukabil, ruhların evrimleri bilâkis *müessiriyet kudretlerinin* gelişimini gerektirir. Ve zaten genel evrim bu iki hadisenin biribiriyle uyumlu olarak vukua gelmesine bağlıdır.

Demek madde ve ruh evrimlerinin zıt yollarda birbirinden gittikçe ayrılan, fakat o oranda birbirini tamamlıyan ve karşılıklı gelişimlerine sebebolan yürüyüşleri vardır (8). Biz burada çelişki içinde [dahî] bir birlik ve bir uyum görüyoruz. Yüksek ruhlar en iyi etkinlik imkânlarını en iyi etkinlik kabiliyetine malik maddeler arasında bulabilecekleri gibi, yüksek etkinlik kabiliyetine malik olan maddeler de ancak yüksek ruhların etkinlik sahalarında yüksek maddî kıymetlerini kazanabilirler. Kaba bir ruh yüksek maddî ortamda asla yaşıyamaz. İşte madde kâinatında, daima söylediğimiz gibi, ruhların evrim ihtiyaçlarını onlara duyuran etmenlerin başında bu ahenksizlik gelir. Ruhların bu ehenksizliği idrâk etmeleri, çeşit çeşit ruhî reaksiyonları davet eder ki bunlar ruhlar için, kendilerini cehitlere sevkedecek hakiki birer ıstırap kaynağı olur. Özetle, maddeler pasif oluş hallerinde ebediyen nasıl yükselmekte iseler ruhlar da buna mukabil aktif oluş hallerinde öylece ebediyen yükseleceklerdir. Ve bu iki nevi yükseliş, kâinatımızda birbiri için zorunlu olan ve birbirini tamamlıyan iki esaslı harekettir.

b — Ruhun Kâinata Girişi ve Canlıların Evrimi

Evvelce de söylediğimiz gibi ruhların ilk yaradılışlarına ait ne bir bilgimiz, ne de bir tahminimiz vardır. Yalnız bazı yüksek tebliğlere ve ruhun aralıksız tekâmül safhalarına bakarak genel evrim bahsinde ruhun madde ile olan ilişkilerine ait bazı sonuç çıkarımlarında bulunabiliriz.

Ruhlar madde kâinatında doğdukları zaman bütün melekeleri kendilerinde mevcut bulunuyordu. Ve her biri ferden ayrı birer şahsiyet sahibi idiler. Ancak bunlar, kendilerinde noksan olan görgü ve tecrübelerini arttırmak için maddelere bağlandıkları zaman melekeleri tabiatıyla kararıyordu. İşte madde dünyalarında tezahürlerinin gittikçe arttığını gördüğümüz ruhun yüksek melekeleri, onun evrim süreciyle madde bağlarından kurtulması oranında, giderek kendilerine birer tezahür zemini bulabilmelerinden ileri gelmektedir.

Demek ruhun geriliğini vasıflandıran şey, bilgisizlikleri veya amiyane tâbiriyle fena tabiatta olmaları gibi yanlış hükümlere bağlı izafi vasıfları değil, görgü ve tecrübelerindeki noksanlıklarıdır. Bu noksanlık da onların maddelerle karşılaşmalarından ileri gelmiştir.

Nitekim bu noksan taraflarını gidermek için maddeler kâinatına girmişler ve maddelere ilk zamanlarda gene bu görgü ve tecrübesizlikleri yüzünden bağlandıkları için de melekelerinin bir çoklarından geçici olarak mahrum kalmışlardır. Ruhların kâinatımızdaki ilk durumlarına ait Üstattan aldığımız bazı tebliğleri yazıyoruz:

«Ruhlar ilk yaradılışlarında ferden ayrı birer şahsiyet sahibi olmakla beraber diğer hususlarda bir seviyede idiler. Onların ilk zamanlarda kendilerine ve muhitlerine ait bilgileri vardı ve aktif idiler. Fakat onların

tecrübeleri ve görgüleri yoktu. Ruhun geriliği, tecrübe ve görgüsünün eksikliğindedir. Görgü ve tecrübe, ancak onları oluşturmaya yardımcı olan araçlar sayesinde mümkün olur.» (9)

Kâinatımızda ruhlar maddelerden bağımsız kalamazlar. Bu, tabiat kanunlarının bir gereğidir. Evvelce yazdığımız bir tebliğde de söylendiği gibi; madde, ruhun ayrılmaz bir parçası olmamakla beraber ruhun bir makarrı [konutu] olmak itibariyle ondan ayrılmaz. Ruh ancak maddi vasıtalarla bu kâinatta etkinlik kudretini gösterir ve onu geliştirebilir. Şu halde ruhlar kâinatta maddî vasıtalariyle, yani perisprileriyle, beraber doğmuşlardır, diyebiliriz. İşte evvelce de söylediğimiz gibi, bu düşünce bizi sürekli olarak elbise değiştirir gibi ruhların beden değiştirdiklerine dair olan teozofik iddialardan(10) ayırmaktadır. Zira esasen varoluş hikmeti ruha vasıta olmakta bulunan bu maddelerin [perispri'nin] evrimdeki rolü, ruhların onlarla olan ilişkilerini geliştirmelerinde tecelli etmektedir. Özetle, ruhlar madde âlemine tekâmül etmek için girerler. Üstat bu hususta şunları söylüyor:

«Ruhun evrimi, tabiat kanunu gereğince, maddelerin içinde bulunmasına dayalıdır. Ruh bütün maddî faaliyetini ifa etmek için ve bu faaliyetleri sayesinde evrimini temin edebilmek için madde âleminde bir müddet geçirir.»

Ruhtan ayrılmayan perispri; ruhî faaliyet sayesinde gittikçe seyyalleşerek, gittikçe ruhun elinde daha işlek, daha elverişli bir vasıta haline girerek onun kâinattaki etkinlik kudretinin daha büyük tezahür imkânlarına zemin hazırlar. Ruhla perisprinin münasebetlerine, ruhun perispri üzerindeki müessiriyet kudretine ve ruhi tekâmül ile perisprinin seyyalleşmesine dair Üstattan bazı tebliğler almıştık.

Bütün bunlardan anlaşılıyor ki ruhlar, madde kâinatında doğuşlarından itibaren bağlı bulundukları perisprilerini daha yoğun madde âlemlerinde bir müddet geçirmekle daha hafif bir hale koyarak bu sayede etkinliklerini arttırmağa çalışırlar. İşte bu sebepten dolayı bir ruhun kâinata ilk girişi ile evrim safhalarında ilerledikten sonra olan faaliyeti arasında pek büyük farklar vardır. Üstat aşağıdaki sözleriyle bunu açıkça belirtiyor:

«Ruhun ilk zamanlardaki aktivitesi ile evrimleştikten sonra ortaya çıkmakta olan aktivitesi arasında çok fark vardır. Ve bu fark evrimin mahsulüdür. Ruhu evrime ulaştıran bütün vasıtalar onun etkinliğini kuvvetlendirir.»

Maddi kâinattaki ruhların evrimleri çeşitli merhalelerden geçe geçe vukua gelir. Bu yükseliş gayet muntazam ve müterakki [yükselmeye bağlı] bir şekilde olur. Fakat ruhların bizim dünyamıza gelinceye kadar geçirdikleri *evrim merhaleleri* hakkında bizim hiç bir bilgimiz yoktur. Dünyamızda bitki içindeki hayatiyle başlıyan ruhun evrim safhası onun, bizim görebildiğimiz en geri maddî varlığını teşkil eder. Yalnız, gene Üstatlarımızdan öğrendiğimize göre henüz bitki halinde olmıyan ruhun dünyamızda daha ilkel bir safhası vardır ki biz ona *«küf»* ismini vermekteyiz. Fakat Üstatlardan aldığımız tebliğler *küf ruhunun* üç buutlu âlemde en geri bir ruh olduğunu söyliyebilmemize imkân bırakmıyor, zira bu tebligata nazaran bu âlemde küften daha geri maddeler içinde enkarne olan bilmediğimiz diğer varlıklar daha vardır. Buna dair olan tebliğlerden bazılarını yazıyorum:

«Ruhun bitkilerden evvel cansızlara en yakın olarak geçirdiği diğer merhaleler de vardır. Siz buna küf diyorsunuz. Küf, ruhun, sizin dünyanızda ilk maddî hayatlarından biridir. Fakat, cansız ile bitki arasında mevcut

olan sizin anlamadığınız daha bir çok varlıklar vardır.» ([11])

c — Bitkilerde Evrim ve Oluşumu

Bitkiler ile cansızlar arasında ne fark vardır?...

Bitkilerin cansızlara nazaran olan yüksek hususiyetlerini ilk nazarda takdir etmemek mümkün değildir. Evvela bitkilerde görülen hayatî tezahürlerden hiç biri cansızlarda yoktur ([12]). Bu hâl, üzerinde uzun uzadıya durmak lüzumunu hissettirmeyen bir realitedir.

Fakat biz, herkes tarafından bilinen bu biyolojik realiteden daha az dikkat nazarını çekmiş olan bazı hususiyetlere temas etmek istiyoruz. Bunlardan birisi şahsiyettir. Hayvanlarla insanlara karşı; bitkilerle cansızlar, kendilerinde şahsiyetin olmamasıyle müşterek bir cephe almış bulunmaktadırlar. Bu fikrimizin kapalı kalmaması için evvela burada kullandığımız şahsiyet kelimesi ile neyi kadsettiğimizi söylemek icabeder.

Bizim anladığımız manâdaki şahsiyet, maddelere mahsus çeşitliliği husule getiren hususiyetler kompleksinin ifadesi değildir. Eğer arzu edilirse mesela, «H» maddesine, fizikoşimik hususiyetine göre, bir şahsiyet izafe edilir. Ve bu manâda maddî şahsiyetten de bahsedilebilir. Fakat bu, ayrı bir düşünce mahsülü olur.

Şahsiyet kelimesiyle bizim kasdettiğimiz şey, *bir varlığın madde âlemindeki müessiriyetinin, ferdî irade ile istikameti belirlenmiş tezahürlerine bağlı bir kavramdır*. Bütün kâinattaki 'H' atomları aynı şeydir, bunların kendi aralarında hiçbir şahsiyeti yoktur. Fakat 'H' atomlarının diğer madde atomlarına nazaran, şahsiyet diyemiyeceğimiz, farklı hususiyetleri vardır ([13]). Bunlara şahsiyet diyemiyeceğimizi söyledik, çünkü bu hususiyetler sabittir ve onların değişmelerinde irade gibi,

ferdî şahsiyeti ifade edecek bir unsurun rolü yoktur. Halbuki irade sahiplerinin, dış tesirlere karşı göstermiş oldukları etkin reaksiyonları onlara ferdî kıymetler verir ve bu da şahsiyetin belirmesine yarar.

İşte cansızlarda göremediğimiz bu hâli, aşağı yukarı bitkilerde de göremiyoruz. Bitkilerin iradesi madde âleminde tecelli etmediği için, irade ile kaim (mümkün) olan şahsiyetleri de bu âlemde henüz zahir olmamıştır. Bir gül ağacının dış âmillere karşı iradesiyle, diğer bir gül ağacına nazaran kendi ferdiyetini kıymetlendirecek reaksiyonları yoktur. Aynı cinsten bütün gül ağaçları hiç olmazsa bizim nazarımızda aynı şeydir. Çünkü hepsinin hayat tezahürlerinde; muhtelif şartlar altında, muhtelif fizikoşimik hadiselerin muayyen neticeleri ön safta görülür ki bu da onlarda iradenin henüz tecelli etmeyişinin bir neticesidir. *Üstad* bu noktayı şu cümle ile ifade ediyor:

«Şahsiyet irade ile kendini gösterir. Bitkilerde ise iradenin bulunmadığını evvelce söylemiştim.»

Fakat, aradaki bu müşterek hususiyete bakarak acaba cansızlarla bitkileri aynı gruptan saysak doğru olur mu?

Hayır!

Zira evvela bitkilerde görülen hayatî diğer vasıflar buna manidir, öte yandan gerek küflerde ve gerek bitkilerde görülmiyen irade ve şuur halleri *esasen bunların ruhlarında mevcuttur.* Ancak bu geri ruhların madde ile olan kuvvetli rabıtaları onların bu melekelerini karartmıştır. Binaenaleyh bunlarda şahsiyetin olmayışı ancak madde âlemindeki, yani dünyamızdaki, bir görünüştür. Ve hattâ her ne kadar bunların dünyadaki şahsiyetleri ortaya çıkmamış dahi olsa, cansızlarla muka-

yese edilince bitkilerde, nispeten ferdî kıymetlerin, pek iptidai ve maddî şekilde bir şahsiyet taslağını düşündürebilecek mahiyet arzettiği görülür. Her «H» atomu birbirine benzer. Fakat hiçbir gül çiçeği diğerine benzemez. Bu hâl nebatlarda [cansızlara nazaran] üstün bir iradenin varlığını gösteren etkinlik kabiliyetini ([14]) ifade eder ve bunu cansızlarda olmıyan bir özellik olarak tanımamız lâzım gelir. Üstadın aşağıdaki ifadeleri bu fikrimize hak verdirir:

«Küf ruhu küfe girmezden evvel kendisini müdrik idi. Ruh esasen kendisini müdriktir. Fakat küf haline girince idrâkini kaybeder. Ruhun bitkilikte geçirdiği devre, görgüsüzlüğünü gidermek için katlanmağa mecbur olduğu ilk merhalelerdendir.

«Bitkinin ruhu evvelki celselerde söylediğim gibi, madde üzerinde iradesini tecelli ettirecek safhaya gelmediği için onu ruhlar idare eder. Ve bitkilerin tekâmülleri, bulundukları muhit şartlarına ve sayılıp dökülmesi mümkün olmayan iç ve dış müessirlere tabidir. Yani bitki formu, iç ve dış müessirlere tabi olarak bir evrim devresi geçirir.

«Bitkilerin ruhları üzerinde yüksek ruhların iradesi etkindir. Bu itibarla bitki halinde bulunan ruhlarda şahsiyet yoktur.»

Bitkiler âleminde de fertlerin birbirine nazaran daha az veya çok ileri bir durumda bulunduklarını görüyoruz. Adî bir ot parçası, bir sinek kapan veya bir meyve ağacı arasında çok belirgin evrim farkları vardır. Fakat bitkilerin gerek büyüklüklerine ve gerek dış görünüşlerine bakıp onların olgunluk dereceleri hakkında hüküm vermek doğru olmaz. Zira hayvan ve insan ruhlarında da olduğu gibi bitki ruhları karşısında maddi varlık, evrimin amacı değil, aracıdır. Dışsal formlarda görülen güzellik veya çirkinlik, büyüklük veya küçüklük

gibi farklar ruhun hakiki yükseklik derecesi ile uyumludur, gibi bir kural yoktur. Bu hususta *Üstat* şunları söylüyor:

«Ruhlar bitki halinde çeşitli şekillere girip bazen uzun, bazen kısa müddet bir evrim safhası izler. Fakat insan ve hayvanlarda olduğu gibi bitkilerde dahî evrim, madde bakımından değil, ruh bakımından hedeftir. Binaenaleyh bitkilerde maddî olan; büyüklük, küçüklük, uzunluk veya kısalık gibi konular evrim mahiyetinde addolunamaz. Yani evrim dış görünüşe göre hükmedilmemelidir.»

Ruhların yükselmelerini tayin eden kanunlardan birisi ve en mühimlerinden biri de evrimleri esnasında bilerek veya bilmiyerek kendilerinden daha geri durumlarda bulunan diğer ruhlara yükseliş yolunda yardım etmeleridir. Şimdiye kadar edindiğimiz bilgilerden şunu çıkarabiliriz ki kâinatta veya hiç olmazsa bizim tanıdığımız âlemlerde tecrid edilmiş veya tek başına bir tekâmül yoktur. *Evrimin kollektif bir faaliyetle tahakkuk etmesi bir zorunluktur.* Bencilliğin, evrimi güçleştirmesindeki rolünü bu bakımdan daha iyi anlıyabiliriz. Keza, sevgi ve şefkat duygularının da evrimi süratlendirici vasıflarını gene bu yoldan anlamak kolaylaşır. Zira bunlardan birincisi [bencillik] ruhu tecrid etmeye, ikincisi [sevgi ve şefkat] ise bilâkis diğer varlıklara ve kollektif faaliyete yaklaştırmağa sevkeder. İşte bütün evrim merhalelerinde gördüğümüz bu kanun, bitkiler âleminde de geçerlidir. Bir ağacın gövdesinde bir çok saprofitler *sembiyoz* halinde yaşar. Buna dair botanik ilmi bize bir çok misaller verecektir. Fakat burada bizim göstereceğimiz misal şimdiye kadar söylenmiş olanlar arasında bulunanlardan değildir:

Bitki ruhları evrim merhalelerini geçirmek üzere

dünyamızda bitki halinde yaşarken bedenlerini kuran hücrelerinde de sayısız ruhları yaşatarak onların tekâmüllerine vasıta olmaktadırlar. Bitki bedenindeki bu ruhlar bitkilerin ruhlarından çok geri bir durumda bulunmaktadırlar. *Yalnız bitkilerde henüz şahsiyet teşekkül etmediği için hem bunları, hem de bitkileri daha yüksek ruhlar idare eder.* Ve elbette bitki ruhlarının bu işlerden bitki halinde iken haberleri olmaz. Bitki bedenlerinde yaşıyan bu ruhlar çok geri olmakla beraber bağımsız birer varlık halindedirler. Ancak, onların kendi evrimlerini yapmak için gösterdikleri faaliyet, bitki ruhunun evrimi için yapacağı faaliyetle ahenktardır. Yani bütün bu nihayetsiz hücre ruhlarının faaliyeti kendileriyle beraber bitki ruhunun evrimini de temin eder. Fakat böyle yetişmek üzere bulunan geri ruhlar yalnız bitki bedenlerinde olmayıp, hayvan ve insan bedenlerinde de vardır. Bununla beraber, hayvan bedenindekiler bitkilerdekinden ve insan bedenindeki ruhlar da hayvanlardakinden daha ileridedirler. *Hattâ insan bedeninde bulunan bu sayısız ruhlar bizzat bitki ruhlarından biraz daha ileridedir.* Fakat bunlarda da irade olmadığından şahsiyet mevcut değildir ve bu bakımdan bu ruhlar, hayvan ruhlarından daha geridir. Bu bahse dair üstatlarımızdan aldığımız bilgileri veriyoruz:

«İnsanların, hayvanların ve bitkilerin bedenlerinde yetişmek üzere bulunan nihayetsiz ruhlar vardır. Hayvanlarla insanların bedenlerindeki ruhlar insan veya hayvan ruhunun idaresi altında olduğu halde bitkilerin bedenlerindeki ruhlar onların idaresinde değildir. Genel beden sistemini idare eden şahsın ruhu ile hücrelerin ruhu arasındaki müşterek faaliyet, aynı bedenin müşterek faaliyeti yolunda birleşmekten ibarettir. Şahsın ruhu mevcut olmazsa demin söylediğim gibi genel beden

sisteminin düzenini temin eden [organizatör] *faaliyet ortadan kalkmış olur.*

«İnsan bedenindeki ruhlar bitkilerden biraz daha ileridedir. Fakat ne bitkilerde, ne de bunlarda irade olmadığından, şahsiyet ise irade ile kendisini gösterdiğinden bu ruhlarda ve bitki halinde bulunan ruhlarda şahsiyet yoktur.

«Bedenlerdeki bu hücreler doğma ve üreme ile devam ederler. Bunların bazılarının hayatı diğer bazılarınınkinden daha uzunca veya daha kısaca olabilir.»

Bu sözler bize insan ve hayvan bedenlerinden ayrılan parçaların dışarda bir müddet daha yaşatılabilmeleri imkânını izah etmektedir. Mesela bir köpek kalbi bedenden alınarak dışarda bir müddet yaşatılabiliyor, keza A. Carrel'in yaptığı gibi bir doku parçası dışarda uzun müddet yaşatılıp üretilebiliyor (explantation). Halbuki bu kalbin ve bu organın ait olduğu beden ruhu çoktan ayrılmış bulunmaktadır.

d — Hayvanlarda Evrim ve Oluşumu

Bitkilerden sonra ruhun dünyada tanıdığımız müteakip evrim safhası hayvan bedenlerinde cereyan eder. Fakat bitki âlemiyle hayvan âlemi hemen birbirini takip etmez. Bunların aralarında birtakım diğer varlıklar mevcuttur ki bu varlıkların bir kısmı başka dünyalarda bulunmaktadır. Dünyamızda bulunan diğer bir kısmı ise henüz bizim bilgi sahamıza girmemiştir.

Üstad bu hususta diyor ki:

«Nebatlardan hayvanlara geçiş safhası, müteaddit âlemlerde vukua gelir. Sizin dünyanızda da böyle geçiş safhaları vardır ki siz bunlara isim vermiyorsunuz. Bunları gelecekte kısmen tanıyacaksınız. Bu gün siz bunla-

rın mevcudiyetlerinden tamamen habersiz bulunuyorsunuz.»

Hayvanlarla bitkiler arasında büyük bir evrim farkı görüyoruz. Acaba bu fark ne bakımdandır? Evvelce iradenin bitkilerde olmadığını söylemiştik. Halbuki ruhun bu kıymetli melekesi hayvanlarda görünmeğe başlamıştır. İşte iradenin hayvanlarda bu tezahürü onları büyük bir uçurumla bitkilerden uzaklaştırmaktadır.

Gerçekten evvelce söylendiği gibi iradenin hayvanlarda tecellisiyle beraber ruhun bir evrim mertebesini ifade eden *'can'* safhası da hayvanlarda başlamıştır. Şu halde bu safhaya, dünyamızın evrim serisine dahil olan dünyalarda, ruhun şahsiyetini ilk gösterebildiği bir safha nazariyle bakabiliriz. Demek *can* safhasiyle başlıyan irade ve şahsiyet, hayvanları bitkilerden belirgin bir şekilde ayırmaktadır.

Hayvanların beden şekilleri tabiat kanunları tarafından tayin edilmiş şekillerden biridir ki bunu hayvan ruhu dünyaya girmezden evvelki iradesiyle kazanmıştır. Daha yüksek ruhlar tarafından kendi kabiliyetleri nispetinde arzedilen bu şekillerden birini elde etmekte hayvan ruhu serbesttir. Bu konuya ilişkin Üstattan şu sözleri dinliyoruz:

«Hayvanlar tabiat kanunları hükümleri dahilinde kendilerine uygun olan biçimi seçerler. Hayvanların şekilleri evvelce ruhun iradesiyle tayin ettiği şekillerdir. Bunlar, henüz evrimleşmemiş bir ruhun tabiat kanunlariyle belirli olan birtakım formlarıdır ki, evrimleşmemiş ruhların bu kanun haricinde bir form elde etme inisiyatifleri yoktur.»

Hayvanlar bu bakımdan insanlara nazaran farklıdır. Onlar insanlar derecesinde görgü ve tecrübe sahibi olmadıklarından bedenlerini elde etme serbestliğine, insanlar kadar malik değildirler.

Bitkiler hakkında sorulan sual burada da sorulabilir: Acaba beden teşekkülatı ile hayvan ruhunun evrim derecesi arasında bir ilişki var mıdır? Burada iki noktayı birbirinden ayırmak lazım gelir. Birincisi büyüklük, şekil vb. gibi bedenin dış görünüşüyle, diğeri de beden mekanizmasının inceliği ile ruhsal evrim arasındaki ilişkilere aittir.

Bedenin dış görünüşü ile ruh evrimi arasında sabit ve kesin ilişki yoktur. Mesela bir fil gövdesinin büyüklüğü onun ruhunun küçücük bir bedene sığan maymun ruhundan daha evrimleşmiş olduğunu göstermiyeceği gibi, bir tavus kuşunun güzel renkli tüyleri de onun ruhunun çirkin suratlı bir maymundan daha ileride olduğunu göstermez. Böylece gerek hayvanların, gerek insanların bedenlerini edinme meselesinde cüsse ve cesametin ve beden güzelliğinin evrim derecesiyle katî münasebetleri yoktur. Bu mesele daha ziyade diğer bazı evrim zaruretlerini alâkadar eder. Böylece, hayvanların dış şekillerine bakarak onların evrim dereceleri hakkında katî hükümler veremeyiz. *Üstat:*

«Cüsse ve cesametle ruhun evrimi arasında ilişki yoktur. Cüsse itibariyle her büyüklük, mekanizma kompleksliğini gerektirmez. İnsanların bedenleriyle tarihöncesi yaşıyan hayvanların cüsselerini mukayese ederseniz ince bir fonksiyonman gösteren bir bedenin mutlaka şu kadar cesamette olması lâzımdır, gibi bir kayıt konulamıyacağını anlarsınız,» diyor.

Halbuki buna mukabil bir *bedendeki mekanizma inceliğinin ve kompleksliğinin* ruh evrimi ile ilişkili olacağı tabiidir. Zira her şeyden evvel böyle bir bedeni idare etmek bir görgü ve tecrübe işidir ve bu da ruhun evrimi ile alâkadar, madde üzerindeki etkinliğinin gelişimi meselesidir. Halbuki *Üstad*'ın biraz yukarıdaki sözlerinden de anlaşılıyor ki beden fonksiyonmanındaki in-

celik ve kompleksllikle, cesamet ve güzellik arasında ilişki yoktur. Nitekim tüylerinin rengindeki güzelliğe rağmen bir tavus kuşunun bedenindeki ve bilhassa sinir sistemindeki kompleksslik, maymun bedeninde olduğu kadar fazla değildir. *Üstad*'ın aşağıdaki sözleri bu fikri iyice aydınlatır:

«Bir dereceye kadar karışık bir mekanizmayı, ancak onu idare edebilecek kabiliyette bir ruh kendine mal eder. Mesela insan ruhuna yükselmiş safhada bir ruhun ihtiyaçlarına ne bir protozoer ve ne de bir fil bedeni cevap veremez.»

Burada akla bir sual gelir. Acaba bir varlığın diğer varlıktan evrimleşmiş sayılabilmesi için onun kullandığı bedenin her noktasının diğerininkinden daha kompleks bir vazife görmeye malik olması mı lazımdır? Gerek aldığımız tebliğler, gerek müşahedeler bunun aksini gösteriyor. Geri bir ruhun kullandığı beden, daha ileri bir ruhun bedenindeki karmaşıklıktan bazı noktalarda daha ince karmaşıklık gösterebilir. Mesela her bakımdan karışık teşekkülâta malik insan bedenine nazaran bazı hayvan bedenlerinde daha yüksek niteliği haiz bazı uzuvlar bulunabilir. Bir insan gözü kartal gözü kadar keskin değildir. Bunun gibi bitki silsilesinin en son safhalarında da bazı bitkiler vardır ki bunlar ilkel hayvan bedenlerinden bazı noktalarda daha kompleks olabilirler. Bu hâl, ruhların evrim ihtiyaçları oranında vasıtalara malik olmak zaruretinden ileri gelir. Aşağıdaki tebliğler bunu açıkça gösteriyor:

«Nebatlar silsilesinin son mertebelerindeki bazı bedenlerin hayvanlar silsilesinin ilk mertebelerindeki bedenlere nazaran bazı yönlerden daha kompleks olması mümkündür. Evrimin çok muhtelif yolları vardır. Mesela insanlar kadar evrimleşmiş olmadığı şüphesiz bulunan bazı hayvanlarda insanlardakinden daha yüksek

hasseler görürsünüz. Böylece hayvanlar silsilesinin ilk mertebede kompleksliğinin bitkiler silsilesinin son mertebelerinde bulunan bedenlere oranla daha basit olmalarında hayret edilecek bir cihet yoktur.»

Bu fikirlere göre de bir hayvanın şu veya bu vazife görümündeki yüksekliğe bakarak onun diğer bir hayvandan daha yüksek olduğuna hükmetmek doğru olmaz. Daha iyi koku alıyor diye bir kediyi bir insandan daha yüksek telâkki edemeyiz. Burada, bedenin genel vazife görmesinin toplamı düşünülür.

e — İnsanlarda Evrim ve Oluşumu

Yeryüzündeki ruh evriminin bitki ve hayvan safhalarını müteakip, insan safhası gelir. *İnsan safhası imajinasyon kabiliyetinin madde âleminde ilk tezahür ettiği bir merhaledir.*

Hayvanlarla insanlar arasındaki geçit safhaları halen dünyamızda mevcut değildir. Böylece biz, reenkarnasyonist olarak bir taraftan Darwin'in nazariyelerini kendi görüş açımıza göre kabûl ederken diğer taraftan insanın hemen maymundan geldiğini zannetmiyoruz ([15]). En ilkel bir insanla en evrimleşmiş gördüğümüz dünyanın bir hayvanı, meselâ bir maymunu arasında derin evrim farkları vardır. Kâinatta bütün hadiselerin tedrici dönüşümlerle vukua geldiğini ve hiç bir dönüşümün keskin hudutla kendisini hazırlıyan hadiselerden ayrılmadığını kabul ettiğimizden, ilkel bir insanla evrimleşmiş bir hayvan arasında gördüğümüz keskin hududa bakarak bunların hemen birbirini takip etmediklerini düşünebiliriz.

İnsanla maymun arasındaki farkı niçin keskin bir hudut halinde görüyoruz?

İmajinasyon kabiliyeti bir evrim safhasını vasıflan-

dıran olağanüstü bir melekedir. Ne kadar yüksek görünürse görünsün, hiç bir hayvanda bu melekenin mevcudiyetine ait bir emare göremiyoruz. Belki maymunlarda imajları daha iyi zaptetmek ve onları diğer hayvanlara oranla daha büyük bir sadakatle tekrar husule getirmek (taklitçilik) gibi kabiliyetler mevcuttur. Fakat bu hâl ile insanlara mahsus *«yapıcı imajinasyon»* kudretinin aynı şey olmadığını tekrarlamağa lüzum görmüyorum. Maymun hayatında, bin sene evvelki zamanla bugünkü zaman arasında hiç bir fark yoktur. Halbuki insanlar arasında seneden seneye ortaya çıkan evrim farkları herkesin bildiği bir şeydir. Bu farkı belirten faktör imajinasyon bahsinde uzun uzadıya söylenmiştir. Ve ruhun bu yüksek melekesi ancak insanlarda tecelli etmiş bulunmaktadır. Biz, insanlarda tecelli eden bu melekenin dünyada birdenbire doğduğunu görüyoruz. *Kendisinde bu melekenin daha ilkel safhalarını inkişaf ettirmekte olan hiç bir hayvan tanımıyoruz.* Fakat bu varlıkların muhakkak mevcut olması lazımdır. O halde bunlar nerdedirler?... Bu sualimize karşı Üstat şu cevabı vermektedir:

«Evrimleşmiş hayvanla, Evrimleşmemiş insan arasında çok büyük mesafeler vardır. Bu mesafe insanların en evrimleşmişi ile en az evrimleşmiş bulunanları arasındaki mesafeden daha çok fazladır.

«Hayvanlarla insanlar arasındaki geçit safhaları evvelce bu dünyada bulunuyordu. Şimdi başka âlemlerdedir.»

İradesi, imajinasyon melekesinin gelişimiyle daha ziyade tebarüz etmiş olan insanlarda şahsiyet, bu dünyada halen mümkün olabilen en yüksek derecesine varmıştır. Bu sebepten dolayı biz insanların evrimlerini daha kolaylıkla takip edebiliyoruz. Ve gene bu sebepten

dolayıdır ki insanlık âlemine girmiş olan ruhlar evvelki âlemlerdekilerden daha süratle tekâmül etmektedirler.

İmajinasyon, insanlık âleminde başladığı gibi bu âlemde daha diğer bazı mühim melekeler de tecelli etmeğe başlar ki bunlar da *şuur* ve *vicdan*'dır. Görülüyor ki ne bitkilerde, ne de hayvanlarda mevcut olmıyan bir takım, ruhun nispeten yüksek melekeleri insanlarda birdenbire beliriveriyor.

Üstat:

«Şuur ve vicdan, dünyanızda insan mertebesinden başlar,» diyor.

Şuur ve vicdan nedir? Bu iki meleke hakkında *Üstad*'ın verdiği tarifi yazarsak okuyucularımızı tatmin etmiş oluruz:

«Şuurla vicdan, ruhun melekesi olmakta birleşmişlerdir. Yalnız şuur, ruhun içindeki genel bilgisidir.

«Vicdan ise hayrı ve şerri ayırt eden ruhun melekesidir.»

Acaba şuurun madde âleminde inkişafiyle ruhun tekâmülü arasında bir münasebet var mıdır? Bu münasebet vardır, fakat tek taraflıdır. *Yani varlığın tekâmülünde şuurun bir rolü yoktur.* Nitekim şuursuz imajinasyonların mevcut olduğunu evvelce de söylemiştik. Keza bitkilerde ve hayvanlarda şuur olmadığı halde onlar pekâlâ evrimleşmektedirler. Fakat şuurun ortaya çıkış ve gelişiminde evrimin rolü vardır. Ruh ne kadar evrimleşmiş bir halde bulunursa onun madde âlemindeki şuuru o nispette aşikâr olur. *Üstat* bu hususta şunları söylüyor:

«Şuur ve vicdan dünyanızda insan mertebesinde başlar, varlığın evriminde şuurun rolü yoktur. Şuurun gelişiminde varlığın evriminin rolü vardır.»

Bundan şu neticeyi çıkarabiliriz: Şuur, evrimin ne-

deni değil sonucudur. Ve varlığın şuur sahasındaki gelişmeleri onun evrimi nispetinde mümkün olur. Esasen ruh evriminin gayeleri üzerinde dururken ve ruhun madde kâinatındaki doğuşundan bahsedilirken bir çok ve hattâ bütün melekeleri gibi şuurun da ruhta esasen mevcut olduğundan ve ancak madde âlemindeki tekâmülü nispetinde tezahür edebildiğinden daima bahsedilir. *Nitekim ruhun insanlık âleminde de kapalı kalmış daha nice yüksek melekeleri vardır ki onların hiçbirinden haberimiz yoktur.* Ve insan madde âlemindeki sonsuz evrimi ile onları yolu üzerinde ceste ceste bulacaktır.

Mamafih insanlık âleminde gelişmiş olmasına rağmen insanlar arasında şuurun muhtelif derecelerde tezahürleri vardır. Hattâ bu hâl aynı insanın muhtelif zamanlarında da [şuur halleri olarak] görülür. Bunun, insanlar arasındaki evrim farklarından ileri geldiğini söylemeğe lüzum yoktur. Fakat daima olduğu gibi burada da katî hükümlerden kaçınmak gerekir. Zira evrim plânı gereği olarak ilerlemiş bir ruhta nispeten az şuurluluk halinin tezahür etmesi de mümkündür. Yeni doğmuş bir insan hâlini buna misal olarak gösterebiliriz. Bir çok yerlerde hakim olan bilgisizliğimiz bu meselede de bizi hatalı hükümlere sevkedebilir. Üstat şunları söylüyor:

«Ruh maddeye bağlı olduğu oranda şuurunda eksiklik olur. Şuur hakkında verdiğim izahattan anladığınız gibi, ruhun bu melekesi bedenine bağlılık dolayısıyla çeşitli safhalar arzeder ki insanlar bu safhaların bazılarına dikkat ederek subkosiyans, enkosiyans, konsiyans v.s. gibi îtibarî isimler vermişlerdir.» (16)

Tâ bitkilerden insanlara gelinceye kadar yeni yeni ilavelerle tedricen arttığını gördüğümüz ruhun melekeleri bize bütün varlıklar arasında evrim hareketinin çok düzenli yasalar altında cereyan ettiğini gösterir.

İnsanlarda iyice belirmiş olan şahsiyet, onları birbirinden bir çok ince veya kaba nüanslarla ayırdettirir. Her insanın etkinlik tarzı diğerinden farklıdır. İnsanlar yükseldikçe bu farklar belirginleşir. Ve şahsiyetler de bu suretle daha hususi mahiyetlere bürünür.

Şu halde biz, tekâmül ettikçe ruhların şahsiyetlerini kaybedip birbiriyle kaynaşarak bir tek mütekâmil varlık içinde yok olacaklarını düşünenlerden değiliz. Böyle düşünce ruhun evrimi fikriyle taban tabana zıt neticeler verir. Zira dünya varlıklarında birbirinden daha yüksek olarak tebarüz eden ruhî vasıtalar bir yükselmenin kanıtıdır. Bütün bu yüksek melekelerle beraber, insanlık âleminde en belirgin şeklini almış *şahsiyet hâli* ve ruhun ileride gelecek daha yüksek melekeleri eğer en son bir yükseliş mertebesinde mahvolup gidecekse evvelce de söylendiği gibi, bu ceste ceste ve evrimle orantılı gelişmiş bir şekilde aşikâr olan ruh melekelerinin hiç bir manası kalmaz. Ve esasen evrim esnasında görülen her hadise bu düşüncenin doğruluğunu ispat etmeğe kâfi gelir. Ruhlar şahsi kıymetlerini yok etmek için değil, belki onu aklımızın alamıyacağı yüksek derecelerine ulaştırmak için evrimleşirler ([17]).

3. BÖLÜM

Diğer Dünyalarda Evrim

«Evren'in her noktası meskûndur.

Evren'in her noktasında varlık vardır.

Ruh için, maddî âlemle irtibat kurmak üzere teşkil edilen vasıtanın önemi bambaşkadır.

En büyük önemi, nere ile irtibat kurulacaksa, oraya uygun bir vasıtanın seçimidir.

Ateşle irtibat kuracaksa ateşe uygun bir vasıta, su ile irtibat kuracaksa suya uygun bir vasıta, vb..»

Sadıklar Plânı ... 22.5.1970 ... C. 6

«Sizin tek hücreli olarak göstermiş olduğunuz bir varlığın imkânları dünyanızın imkânları gibi çok kısır, çok dardır. Halbuki başka bir sistemin başka bir tek hücrelisindeki imkânlar sizinkinden kat kat fazladır. Bu, aynı şekilde nebata ve hayvana ve hatta insan bedenine de düşünülebilir.»

Sadıklar Plânı ... 14.8.1970 ... C. 10

a — Diğer Dünyalarda Evrim ve Evrim Biçimleri

Camille Flammarion'un, eserlerinde Jüpiter planetinin gelecekteki ve daha evrimleşmiş meskenimiz olduğuna dair ileri sürdüğü fikirleri aynen kabûl etmemekle beraber bu sözlerde bir hakikatin mevcut olduğunu tasdik ederiz ([18]).

Bütün kâinatta bir zerre bile olmıyan dünyamız, hayattar varlıkların yegâne meskeni değildir. Bu fikirde olmıyanların hiç bir münakaşaya lüzum kalmadan, sa-

dece kâinat hakkındaki hudutsuz görüşleri esas tutarak düşünmeleri, hakikati görmelerine kâfi gelir.

Kâinatta her yer meskûndur. Tek başına ruh düşünülemiyeceği gibi tek başına maddenin de düşünülemiyeceğine dair evvelce söylenmiş sözler, bu iddianın en makûl bir izahını yapmağa kâfidir. *Üstat: «Bütün kâinat varlıklarla doludur,»* diyor.

Yalnız dünyanın meskûn olabileceğine dair insanda husule gelen yanlış kanaatin pek muhtelif sebepleri vardır. Ve bunları ayrı ayrı tasrih etmenin (düzeltmenin) faydası yoktur. Burada sadece şu noktayı tebarüz ettirmek yeterlidir: İnsanların kötü bir alışkanlığı vardır. Kötü olmakla beraber tabii görülmesi lazım gelen bu alışkanlık insanın, her hadiseyi ancak kendi açısından görmesi ve gördüğü gibi olmasını istemesidir. Bunun dışındaki realiteler insana hâşin ve nâhoş gelir. Binaenaleyh diğer dünyalarda ve âlemlerde varlıkların olup olmadığını düşünürken insan her şeyden evvel dünyasındaki tabii şartlarla, kendi maddi varlığının o şartlar karşısındaki durumunu gözönünde tutar. Ona göre hayattar bir varlığın yaşaması için belirli bir ısı derecesine ihtiyaç vardır. Onun hududunu ne aşağıdan, ne de yukarıdan aşmamak lâzımdır. Hava basıncı, ısı derecesi, su ve hava ihtiyacı gibi meselelerde hep aynı düşünce hakim olur. İnsan bu telâkkisine o kadar sıkı sıkıya bağlanmıştır ki bu telâkki dışındaki herhangi bir realiteyi aklına bile getirmek istemez ([19]). Meselâ Ay'da su yoktur; bir varlık susuz nasıl yaşar? Onun bu hükmü vermesi çok kolaylıkla olur. Ve bu hükmün aynı telâkkiye aynı taassupla bağlı diğer insanlar tarafından kabûl edilmesi de o kadar kolay olur. Keza Güneş hakkında da diğer bir bakımdan aynı muhakemeler yürütülür; Güneş akkor halindedir, ateşin içinde kim yaşıyabilir?... Tabii

böyle bir iddianın karşısında itiraz etmek kimsenin aklından geçmez ([20]).

b — Tek Yanlı Düşünmenin Yanlışlıkları

Tek taraflı hükümlerden kaçınmak daima iyidir. *Bu da hadiseleri etraflıca tetkik ettikten sonra düşünmekle mümkün olur.* Bizim dünyadaki maddî hayatımız nedir? Bu sualin cevabı iyi verilirse gayrı mümkün gibi görünen yukarki meselelerin tabii imkânları meydana çıkar. İnsanın dünyadaki maddî varlığı, ruhun dünya maddelerini kullanması suretinde tecelli eder. Bedeni teşkil eden unsurlar bu dünyanın maddelerinden müteşekkildir. Su, hava, gıda v.s. tabii şartlara olan ihtiyacımız bu cihetten kendini gösterir. Acaba dünyanın maddelerini beden halinde kullanan bir ruh Ayın veya Güneşin maddelerini aynı surette kullanamaz mı?... Eğer oralardaki maddeleri kullanırsa o maddelerin de dünyamızdaki tabii şartlar altında mı mevcudiyetlerini izhar etmeleri lazım gelir? Kaldı ki ruhun bir vasıta olarak kullanabilmesine, dünyamızın maddeleri diğer dünyaların maddelerinden daha az müsaittir ve onun içindir ki dünyamıza *geri bir dünya* diyoruz. Bu kadar geri durumdaki maddeleri, kendi tabiatlarına uzak bulunmasına rağmen, kullanmak imkânına malik olan veya böyle bir zarurette bulunan ruhlar. yüksek tabiatlarına nispeten yakın, daha yüksek maddeleri beden halinde birer vasıta yapmağa neden muvaffak olamasınlar?..

Yalnız şu var ki ademci ([21]) bir materyalist gözü ile bu muhakemeleri yürütmeğe imkân yoktur. Ruhu inkâr eden, hayatı maddi vasıflarda arıyan düşünce sahipleri, hayatın yalnız bu dünya maddelerine mahsus olduğunu iddia ederlerse buna karşı bir diyeceğimiz kalmaz. Ancak bu iddianın kıymet kazanabilmesi için ademci ma-

teryalist mektebin esas prensiplerinde davasını kazanmış olması lazım gelir ki onun bunda asla muvaffak olamıyacağının sebeplerini evvelce yazmıştık.

c — Yaşamın Çeşitli Ortamlardaki Ortaya Çıkışı

Isı, ateş, su v.s.'nin bizce kıymeti, bunların dünyadaki fizik bedenimizle olan alâkaları bakımından bahis mevzuu olabilir. Ruhun perisprisi, mûtat halinde iken, yani bu dünyanın maddelerinden tamamiyle soyutlanmış, sıyrılmış bir halde iken ne ateşten, ne sudan, ne de dünyanın herhangi bir maddesinden asla müteessir olmaz. Onun bunlardan müteessir olması ancak dünya maddelerine bağlandığı nispette mümkün olur ki bu da enkarnasyon veya materyalizasyon hadiseleriyle vukua gelebilir. Bundan başka burada müteessir olan (etkilenen) doğrudan doğruya ruh değildir, ruhun tabii şartlar altında iradesini kullanarak dünya maddeleriyle, alâkalandırdığı perisprisi ile olan münasebet hâlidir ki ruhta duyumsal izlenimler uyandırır. Dünyada ateş insanı yakarsa yanan ruh değildir, dünyanın maddelerinden kurulmuş olan bedendir ve *bundan doğan duygular da bu maddelere bağlı perispri titreşimlerinin ruha yansımasından ileri gelmiştir.* Bu hâl, ruhun enkarne olmak istediği her dünyadaki maddeler hakkında aynen caridir. Dünyada yanacak maddeler vardır ve ruhlar da bedenlerini bunlardan kurmuştur, onun için yanarlar. Halbuki Güneşte yanacak maddeler belki yoktur veya bütün maddeler yanar haldedir ve ruhlar da bedenlerini bu maddelerle kurdukları için onlar hakkında yanmak olayı, bizdeki gibi bahis mevzuu olmaz. Hattâ belki de oradaki maddelerin tabiatları ruhî cevherlerinkine, nispeten daha yakın olduğundan, o dünyalarda enkarne olan ruhlar bizimkilerde bulunan ruhlardan daha rahat ve

müsait bir durumda yaşarlar. Bu fikri Üstat açık bir dille tasdik ediyor:

«Dünyanızdaki şartlarda değil, fakat büsbütün başka şartlarda Güneşte de enkarne ruhlar vardır» ([22]).

Esasen kızgın Güneşimizden çıkan enerji süper fizik maddelerden doğan enerjinin yanında pek sönük kalır. Ve eğer biz bugünkü maddi durumumuzla mümkün olsa da spatyomun hattâ en alçak mıntıkalarına girebilsek bir anda eriyip gideriz. Dört buut bahsinde medyomun uğradığı tehlikeli duruma dair yazılmış olan misal bu bahiste de tekrar gözden geçirilebilir ([23]). Halbuki yalnız perispriyle kalan ve bu tesir vasıtalarını oradaki maddelerle ayarlamış bulunan ruhlar sadece o maddelerden zarar görmemekle kalmıyorlar, aynı zamanda derecelerine göre spatyomun yüksek mıntıkalarında büyük bir huzur ve mutluluk içinde yaşıyorlar. Ve tekrar ediyorum, bu yerler, bizim maddi durumumuz karşısında korkunç olan en şiddetli güneşlerimizin bile, bir lahza dahî barınamıyacağı kadar yakıcıdır.

Her yerde olduğu gibi burada da ahenk meselesi bahis mevzuudur. Güneşe bakamamaklığımız onun yaydığı titreşimlerle göz uzvumuzun kabûl edebileceği titreşimler arasındaki uygunsuzluktan ileri gelir. Eğer bu uzvumuzun alabileceği titreşimlerin hududunu kâfi derecede genişletebilirsek gözümüz kamaşmadan Güneşe pekâlâ bakabiliriz. Bu kamaşma hâli bir ahenksizliğin ifadesidir ve ruhun bağlı bulunduğu vasıtalarla uygunsuzluk gösteren her titreşim karşısında duyulur. Biz spatyoma gönderdiğimiz medyomların *«Müthiş bir ışık tufanı içindeyim, bütün vücudum kamaşıyor, dayanamıyorum, beni buradan indiriniz,»* gibi yalvarmalarına sık sık rasgeldik ([24]). Bununla beraber bu medyomların bedenleri dünyamızda ve kamaşma ile ilişkisi olmıyan

tabii oda şartları içinde bulunuyordu. Demek ruhun kullandığı tesir vasıtası hangi şartlara adapte olmuş bir bedene bağlı bulunuyorsa ancak o bedenin tâbi bulunduğu dünyada onun yaşaması mümkün olur.

d — Varlıkların, Evrim Serilerindeki Yaşamları

Üstat: «*Her muhitte o muhite uygun varlıklar yaşar,*» diyor. Bu kuralın dışına çıkılınca yerine göre ya sırasiyle kamaşma ve yanma, yahut uyuşma ve donma duyguları şeklindeki tabiatın ihtarı insana o muhitle kaynaşamamış olduğunu bildirir.

Her dünyada ruhlar enkarne olmuştur. Bunların enkarne olduğu maddeler o dünyaların tabii şartlarına uygun bulunmaktadır. Bu sebepten dolayı herhangi bir dünyada enkarne ruhların izleyecekleri evrim yolları da o dünyadaki maddi şartların icaplarına tabiatiyle uygun olacaktır. Bu sözlerle söylemek istediğimiz şey şudur:

Dünyamızda bitki, hayvan ve insan serisinde vukua gelen tekâmül, ruhların olgunlaşmaları için izleyecekleri yegâne yol değildir. Bu yol nihayetsiz evrim yollarından ancak bir tanesidir. Herhangi bir evrim yolunu tutmuş ruhlar artık hep o yolda inkişaf eden *evrim serisini* izlerler ve ancak bu serideki maddî varlıklara müsait durumlardaki dünyalarda enkarne olurlar.

Halbuki üç buutlu âlemlerden bahsederken söylenilen sözlere göre bu âlemlerdeki oluş imkânlarının bize nazaran sonu yok gibidir. Her dünyanın kendine mahsus tabii şartları vardır. Ve aşağı yukarı ortak tabii şartları haiz dünyalar olduğu gibi, bu hususta birbirinden tamamen ayrılanlar da vardır. Buna nazaran aynı gruptaki dünyalarda tedricen tekâmül eden bir seriye, (meselâ, nebat, hayvan ve insan serisi halindeki varlıklara) mukabil diğer gruptaki dünyalarda bambaşka varlıklar

serisinde yükselişler olur. Ve bütün bu serilerde evrimlerini sürdüren varlıklar muayyen bir evrim merhalesinde *tekrar buluşmak üzere* üç buutlu âlemde birbirinden ayrı yollarda yürürler.

Meselâ gezegenler arasında tabii şartları dünyamızdakine uyanlar vardır ki bunlardan biri Merih'tir. Böylece, bu planette bulunan varlıkların bitki, hayvan ve insan serisinde evrimleşen ruhlar olması tabiidir. Nitekim Üstat bu hususta şunları söylüyor:

«Merihteki enkarnelerin size kısmen benzerliği vardır. Orada insanlar mevcuttur. Oradaki insanlar size nazaran biraz daha ileridedirler. Sizin bugünkü yürüyüşünüzle oradaki insanların evrim derecelerine varabilmenizi sene ölçüsü ile göstermekte isabet olamaz. Oradaki insanlar arasında yükseliş, oranın şartlarındaki farkla alâkadardır. Orada manevi yön daha kıymetlidir.

«Onların şekline gelince: Merihteki insanlar da şekil itibariyle dünyanın insanlarına benzerlik gösterirse de şartların başkalığı diğer bazı noktalarda ayrılığı gerektirmiştir. Onların altı hisleri vardır. Altıncı his uzaktan birbiriyle görüşmeğe yarar. Oradaki insanların muhitlerine uygun bir şekilde yüksek ve düşük yanları vardır.

«Keza oranın şartları ile sizin dünyamızdaki şartlar arasındaki az çok benzerlik dolayısiyle ve o nispette oranın insanları arasında sağlık ve hastalık kavramı vardır.

«Oradaki insanların ömrü hususunda ortalama veya takribî olarak dahi söylemenin pratikte yararı yoktur. Bununla birlikte, orada ortalama ömrün gene oradaki insanlar tarafından 25 - 30 kendi seneleri olmak üzere hesabedildiğini söyliyebilirim ([25]).

«Oradaki insanlar arzımızda yaşıyan insanlar hakkında az çok bir bilgi edinmişlerdir.»

Bu sözlerden anlıyoruz ki Merih'in dünyamızdakin-

den daha yüksek veya daha müsait tabii şartlara malik bulunması, orada bizdekinden daha yüksek varlıkların yaşamasına imkân vermiştir.

Ay'daki şartlar da aşağı yukarı dünyamız grubundaki tabii şartlara uygundur ve bu nedenle ki, orada da bize benzer varlıklar yaşar. Fakat bu iki dünya arasında gene mevcut olan bazı doğal şartların farkları orada yaşıyan insanların bizlerden biraz daha yüksek bir durumda olmalarını kolaylaştırmıştır. Buna dair Üstat diyor ki:

«Aydaki varlıkların sizin dünyanızdakilere nazaran daha genç olmaları gerektiği şeklinde tasvir etmeniz doğru olmaz [26]. *Fakat aydaki varlıkların dünyanızdakinden daha genç olmadığını biliniz. Aydaki varlıkların izledikleri olgunlaşma yolları hususunda dünyaya oranla büyük fark yoktur. Yalnız bugünkü vaziyet devam ettikçe farklar ortaya çıkmaktadır.»* [27]

Fakat gene Güneş Sistemimize ait olduğu halde tabii şartları dünyamızdakinden oldukça ayrılan diğer dünyalar vardır ki buralardaki varlıklar bizdekilerden bambaşka maddi durumlarda teşekkül etmiş bulunmaktadırlar [28]. Bunların başında Güneş gelir. Burada materyalize olan ruhlarda bitkilik, hayvanlık ve insanlık vasıfları yoktur. Fakat bunların insanlık merhalesinden geçmediklerine bakarak oradaki varlıkların bizden geri olduğuna hükmedemeyiz. Üstadımızın buna dair verdiği şu bilgi bu fikrimizi izah eder:

«Güneşte yaşıyan enkarneler bitki, hayvan ve insandan hiçbirisi değildir. Bunların bitki, hayvan ve insandan daha geri olması da mevzubahis olamaz. İnsan ancak sizin âleminizde ve ona benzer âlemlerde en yüksek derecededir. Başka âlemlerdeki varlıklar insan addolunmaz.»

Bu bendin başında Camille Flammarion'un sözüne her noktasında iştirak edemiyeceğimizi yazmıştık, gerçekten, Jüpiter'in de diğer gezegenler gibi meskûn olduğunu kabûl etmekle beraber oradakilerin bitki, hayvan ve insan merhalelerinde tekâmül etmediklerini öğrenmiş bulunuyoruz. Gerek bu gezegenin ve gerek Satürn gezegeninin tabii şartlarındaki fazla değişiklik oralardaki ruhların maddî teşekkülâtında bizimkilerden ayrı manzaraların meydana gelmesini tabiatiyle gerektirmiş bulunacaktır. Nitekim *Üstad*'ın sözleri bu nokta üzerinde durmaktadır:

«Jüpiter ve Satürn'deki varlıklar bitki, hayvan ve insan şeklinde değildir. Bunlardan başka bir şeydir. Bunların dünyanızdaki varlıklara oranla olgunluk dereceleri biraz daha ileridedir. Buna nazaran dünyanızdaki olgunluk derecesini ikmal ettikten sonra Jüpiter, ruhlar için bir sonraki maddî bir merhale olamaz.»

Üç buutlu kâinatta ruhların evrim yolları başka başkadır. Ve her yolu hazırlayan maddî vasıtaların hususiyetlerindeki çeşitlilik bu ayrılıkları husule getirmiştir. Fakat *bütün ruhların gayesi bir olduğu için* böyle ayrı ayrı yollarda yürümekle beraber, ruhlar arasındaki ilişkiler ebediyen kesintiye uğramış değildir. Hattâ, daha, maddî dünyalarda bile onlar evrimleri oranında birbirinden haberdar olurlar. Üstadın aşağıdaki sözleri bunu gösterir:

«Jüpiter ve Satürn'deki varlıkların, sizin dünyanız hakkında, sizin onlar hakkındaki bilginizden daha çok bilgileri vardır. Ve onların bu hususta kullandığı vasıtaların bir kısmı maddî, bir kısmı ruhsaldır.» (20)

Bazı gök cisimleri de vardır ki oradaki varlıklar dünyamızdakilerden daha geri şartlar altında yaşarlar. Meselâ astronomların söylediklerine göre Güneş'ten tak-

riben beşyüzmilyon km. uzakta bulunan ve Merih'le Jüpiter arasında görülen gezegenler topluluğu bu bakımdandır. Bunlar hakkında Üstat şunları söylüyor:

«Bu gezegenler topluluğu, diğer seyyarelerin teşekkülüne hakim olan kanunlar dairesinde vücut bulmuş binlerce küçük gök cisimleridir. Bu küçük seyyarelerdeki varlıklar sizin dünyanızdaki şartlara oranla daha geri şartlar altındadır.»

e — Dünyanın Geri Hayat Şartları ve Evrimi

Zamanımıza kadar geçen beşeriyetin hayatını tetkik ettiğimizde, muntazam ve gelişmeye dayalı olarak evrimleşmiş olduğunu görürüz. Daha uzun müddet devam edecek olan bünyesindeki yırtıcılık hislerinin tezahürlerine rağmen, bugünkü beşeriyeti iki bin sene evvelki beşeriyetle mukayese edince, aradaki büyük evrim farklarını görmek mümkün olur. Bununla beraber hayat çekişmesi dünyamızda daha çok uzun zaman, belki en kıymetli bir evrim vasıtası olarak kalacaktır.

İnsanların daima evrim halinde bulunduklarını kabûl etmek için bugün onları birer melek gibi görmek istemek; dünyanın muayyen bir amaca, evrim amacına doğru kurulmuş hayat şartlarını inkâr etmek olur. Zira bu şartlar, insanın hayat çekişmesine atılmasında teşvik edici ve hattâ zorlayıcı icapları ihtiva eder. Ruhun buna olan ihtiyacı kendisini bu dünyaya çekmiştir. O halde dünyamızda bir çok bin sene, örümcek - sineği, eşek arısı - bal arısını ve büyük balık da küçük balığı yemekte devam edecektir. Her ne kadar rölatif bir evrim mertebesine ulaşmış olsa bile insan da bu kanunun hükümlerinden hariç kalamaz. O da yaşamak için mutlaka koyunu boğazlıyacak, ve az çok sert usullerle hemcinsleri arasında bir çok mücadelelerde bulunacaktır. Bunun

aksini istemek ideal olgunluğa ulaşmak arzusu bakımından hiç şüphesiz kutlamaya şayan bir hareket olmakla beraber dünyamızın realitelerinden uzaklaşmış bir hareket sayılır. Ve bu yüzden gerçekleşmesi [şimdilik] mümkün olmaz. Sezgilerimize göre genel evrim kanununda şu madde yazılıdır: *Ruhlar yükselmek için görgü ve tecrübe hayatı geçirecektir.* Görgü ve tecrübe hayatı uyuşukluk içinde geçmez. O, bilâkis *her türlü faaliyetin mevcut bulunduğu bir sahada* cereyan eder. Bizim kafamızda doğan iyilik, kötülük kavramları o sahada aynı kıymette yer tutar. Istıraplar, mihnetler, ölümler ve bütün felâketler bu görgü ve tecrübe hayatının unsurları arasında, hoşumuza giden diğer hadiseler kadar ve hattâ onlardan daha mühim ve lüzumlu birer evrim unsurudur.

Dünyamızın kapıları her duyguyu taşıyan ve yontulmağa muhtaç olan bütün mahlûklara açıktır. Kan, ölüm ve cinayetten ders almak ihtiyacında bulunan bir ruh bizim dünyamız gibi dünyaları arar. Ve hayat şartları arasında bu işlere en çok yer ayıran dünyalardan biri de maalesef bizim, içinde yaşadığımız dünyadır. Buraya inen bir ruhun bütün bu icaplardan istifade etmeğe hakkı vardır. Bir örümcek bir sineği yemekten menedilemez. Örümcek nesli dünyadan kalkıncaya kadar onun bu hakkını kimse ortadan kaldıramaz. *Örümcek âleminin bu hakları dünyanın diğer âlemlerinde başka başka tecelli eder.* Ve bu âlemler yükseldikçe ideal gayelere yaklaşmak ve ideal gayelere yaklaştıkça da bu dünya ile olan sıkı bağları çözmek ruhlara mümkün ve müyesser olur.

Dünyamız diğer dünyalar gibi birtakım tabiat kanunlariyle ortaya çıkmış maddî bir varlıktır. Ve bu maddî varlığın hikmeti vücudu belirli bir evrim merhalesinde bulunan ruhlara bir müddet için görgü ve tecrübe sa-

hası olmasındadır. Böylece, burada ruhun evrimi ancak hadiselerle karşılaşarak, onlar içinde yoğurularak vukua gelir. Bu hadiseler içine girmek lüzumunu spatyomda görüp dünyaya inmiş bir ruh için onlardan kaçmak, evrim kanununa uygun olmaz. Bilhassa maddelerden iğrenme duygunu besliyen bazı aşırı spiritüalist telâkkilerin, evrimi geciktirici olmaları bakımından oldukça tehlikeli bir yola sapmış bulunduklarına kani bulunuyoruz[30]. Eğer evrimin amacı maddelerden nefret etmek olsaydı bunun en iyi çaresi ruhun kâinata, yani maddi kâinata girmemiş bulunması olurdu. Ve bu da ruhların Yaradılıştaki mevcudiyetlerine halel getirmezdi. O halde ruhların maddeler kâinatına girmekle izledikleri daha yüksek ve daha derin maksatları vardır.

4. BÖLÜM

Neo-Spiritüalist Bazı Temel Görüşler

«İlim şayet ruhi kudretlerle müştereken işletilirse, meydana gelecek eserler o kadar büyük olur.

«Yalnız biliniz ve inanınız ki birtakım büyük, çok büyük hakikatler mevcuttur. Bunlar gözlerinin içine kadar girmesine rağmen, bazı insanlar tarafından görülemez.»

15.12.1947 ... **Kadri** (Yüksek Rehber Ruh)

Neo - Spiritüalist görüşün verdiği neticelerden bir kısmını şöylece özetlemek mümkündür:

1 — Bütün mükevvenatı vareden, yaratan Allah'dır. Yaradan, her dilde başka isimle anılmış ve herkesin değişik kavrayışına göre kimlik almıştır.

2 — Allah'ın vücut verdiği mahlûkat bizim idrâk sahamıza girmiyecek kadar sonsuzluk içinde yayılıp gider ve bu sebepten dolayı o, (yani mahlûkat) bizim için ezeli ve ebedidir.

3 — Allah'a hiçbir hüviyet izafe edilemez. Zira O, *Mutlak*'tır. Mahlûkat ise nispîdir. *Mutlak* kelimesinden anlıyabildiğimiz mana, hiçbir şeyle, hiçbir suretle nispeti bahis mevzuu olmıyandır. Binaenaleyh bütün muhayyile ve müdrikeleri ancak kıyaslarla işleyen insanların Allah hakkında herhangi bir idrâke sahip bulunmaları teorik olarak (virtuellement) ve zorunlu olarak (necessairement) mümkün değildir ([31]).

Bu bakımdan düşünülünce O'na izafe edilecek bir sıfat, ne kadar yüksek tertipte telâkki edilirse edilsin, ne kadar ideal olursa olsun, O'nu ifade etmez. Ve bu hareket ancak O'na henüz çok uzakta bulunanların geri tertiplerdeki teveccühleri eseri olabilir ki varlıklar yükseldikçe bu tertipler de yükselecek ve varlıkların *Mutlak* hakkındaki duyguları ve telakkileri o nisbette kapsamlı gelişimler gösterecektir.

Böylece Neo - Spiritüalist bir görüşle Allah hakkında büyüklük, küçüklük, iyilik, fenalık, bilicilik, bilmeyicilik gibi daima zıtlarıyla kıyas edilen mâlûl sıfatlardan hiçbirinin sözkonusu olamıyacağına kani bulunuyoruz. Ve bizim O'nu takdir etmekteki bu aczimiz O'nun Mutlak Kıymeti'ni ne büyütür, ne de küçültür. Ve bundan da bize ne bir ödül, ne de bir ceza gelir. En yoğunundan itibaren bütün maddî vasıfları O'ndan sırasiyle tecrit edebilmemiz, bizim evrim derecemizle uyumlu kazançların neticelendirdiği bir zorunluk olur.

4 — Yaradılış, bizim düşünce ve duyum kabiliyetimizin dışında kalır. *«Yoktan var olma»* sözü bizim ebediyen anlıyamıyacağımız manaları ihtiva eder. Biz, yokluğu hiçbir vakit idrâk edemeyiz ki ondan var olma halini düşünüp duyabilelim!

Bu yüzden, Allah kâinatı yoktan var etmiştir, derken ne kadar duymadan ve düşünmeden bu sözü söylediğimizi takdir etmemiz lazım gelir.

5 — Şu halde, Allah mahlûkatı nasıl ve ne vakitten beri yaratmıştır, gibi suallerin yeri yoktur. Bu suallerin sözkonusu olmayışı başlıca üç bakımdan kendini gösterir:

Birincisi; bizim düşüneceğimiz en yüksek tertipteki yaratıcılık vasfı nispîdir. Halbuki *Mutlak,* nispet kabul etmez. Bu sözümüzün yanlış anlaşılmamasını iste-

riz: Burada biz, Allah yaratmadı demek istemiyoruz. Yaratmak ve yaratmamak vasıfları bize göre îtibari ve yaradılış bahsinde de nispîdir, böylece Allah'a isnat edilemez, diyoruz. Daha doğrusu *insanoğlu Yaradılış'ın manasını anlıyamaz ve hiçbir deyimle ifade edemez*, diyoruz.

İkincisi; yaratmak yoktan var etmek olduğuna göre mahiyetini anlamaktan âciz bulunduğumuz bir meselenin nasıl ve ne vakit vukua gelmiş olduğunu sorup öğrenmeğe zorunlu olarak imkân düşünülemez.

Üçüncüsü; Mutlak'a hiçbir şey isnat edilemiyeceği gibi zaman ve eylem de isnat edilemez. Bunların hiçbirisi ile O'nun kıyası sözkonusu olmaz. Bu düşünceyi ihmal etmek insanı, üç buutlu âlemimizin icaplarından olan zamanla ve iş görümü tarzları ile *Mutlak*'ın tahdit ve taklit edilmesi gibi aşırı hatalı bir yola sevkeder. Halbuki bu, zaman ve iş görümü kavramları bize ebediyet kadar uzun ve büyük görünen üç buutlu âlemimizin daha birkaç adımlık ilerideki yollarında bile kendilerine vermiş olduğumuz bütün kıymetlerini kaybetmeğe başlar. Unutmayalım ki bu [şimdi içinde olduğumuz] âlemimiz, ebedî kâinatlar içinde ebedî olan küçük bir kâinatın, bir madde kâinatının, takdirden âciz olduğumuz derecede küçük ve ehemmiyetsiz bir köşesidir.

6 — Demek, Allah bizce bahis mevzuu olmıyacak surette ruhları yaratmıştır, onlara vücut vermiştir, gibi çok noksan ve kusurlu bir ifadeden başka bir söz söylemeğe muktedir değiliz.

7 — Ruh, etkinlik kudretine mâlik şuurlu bir varlık olmakla beraber, onda saklı olan bütün vasıflar bizim bildiklerimiz ve anlıyabildiklerimiz şeylerden ibaret değildir. Ruhun melekeleri madde kâinatındaki maddî

bağları nispetinde kararmış ve gözden kaybolmuş durumdadır.

8 — Ruhlar madde kâinatında olgunluk elde ettikçe yani görgü ve tecrübeleriyle maddeler üzerindeki müessiriyet kudretlerini kullanabilme imkânlarını genişlettikçe kendilerinde saklı olan yüksek melekeleri yavaş yavaş ve müterakki bir şekilde gelişim zemini bulur ve o nispette maddî esirlikten kurtulur. Sözgelimi, bir bitkinin ruhunda ruhî telâkki edebileceğimiz pek az şey inkişaf edebilmiştir. Bu da daha ziyade pasif bir hayat tezahüründen ibarettir. Onda irade ve imajinasyon melekeleri görülmüyor. Fakat hakikatte onun ruhunda diğer bütün melekeleri gibi irade ve imajinasyon melekesi de *gizli halde* bulunmaktadır. Nitekim daha sonraki merhalelerdeki hayvan halinde iradenin, insan halinde de imajinasyonun inkişaf etmiş olduğunu görüyoruz. Bunlar birbirinin yerini tutan, birbirine dönüşen özellikler değil, birbirine eklenen ve ruhun maddeler arasında inkişaf eden melekeleridir. Bütün bu melekeler, ruhun maddeler üzerinde etkinlik kudretini [yayabildiği] teşmil edebildiği, yani görgü ve tecrübe ile daha yüksek maddî faaliyet imkânlarını elde ettiği nispette inkişaf etmektedirler.

Fakat ruh olgunlaşması insanlık hâlinde nihayet bulmadığından onun daha yüksek hâllere geçişinin zorunlu bir neticesi olan, aynı zamanda gittikçe yüksek hâllere geçişini zorunlu kılan bilmediğimiz yüksek tertipte nice melekeleri daha, maddî kâinatta açığa çıkmış olacaktır ki onlar bugün insan halinde tanıdığımız varlığı yarın, bir çoğumuzun ancak *«ilâhi»* telâkki ettikleri yüksek kudretler içinde bize tanıtacaktır.

9 — Ruhların evrimi zorunludur. Zira onların maddelere bağlılıklarının amacı, kendilerinde saklı olan,

maddelerle alâkalı bütün melekelerinin yavaş yavaş ve yükselen bir tarzda gelişimiyle etkinlik kudretlerini maddî kâinatta da serbestçe gösterecek bir duruma girmektir.

10 — Evrim, ruhların, ancak maddî kâinatla olan ilişkileri bakımından sözkonusudur. Daha doğrusu Evrim, tabiat kanunları gereğince ebedî olması icabeden ruh - madde ilişkilerinin gene tabiat kanunlarına her noktada uygun bir halde inkişaf etmiş olmasıdır. Böylece, biz madde kâinatı ile olan ilişkileri dışında nasıl ruhun hiçbir varlığını, hiçbir faaliyetini idrâk edemiyorsak öylece onun ebedî akibetlerinden de bahsedemeyiz. Ve bu sebepten dolayı onun madde kâinatı dışındaki evrimi de bizce bahis mevzuu olamaz. Şu halde ruhların evrimi demek, onların *maddelerle olan ilişkilerinin evrimi* demektir. Bunun da manası şudur:

Ruh madde kâinatına bilgisi ile girer, ancak bu bilgisine ve kendisinde saklı bulunan bütün melekelere rağmen bu kâinat üzerinde hakimiyetini, yani etkinlik kudretini bütün olgunluğuyla göstermeğe muktedir değildir. Zira o, bu faaliyeti göstermek için lüzumlu olan görgü ve tecrübeden mahrumdur. İşte o, bu görgü ve tecrübesini arttırmak ve madde kâinatıyla ilgili bütün melekelerini kullanmak hususunda inceliğine bilgi sahibi olmak için bu kâinatın her türlü madde âlemlerine bağlı olarak bir müddet esaret hayatı geçirir ve bu sırada maddî oluş hallerini tâyin eden yüksek tabiat kanunlarının bütün icapları içinde bir müddet yaşar, yoğurulur. Bu, ruhun seve seve kabul ettiği bir evrim yoludur.

11 — Demek ruhlar görgü ve tecrübelerini arttırmak için maddî kâinata zarurî olarak bağlanırlar. Bu hâli zarurî kılan İlâhi Kanunlar, daha doğrusu bu kanunların icaplarına susamış ruhun kendi oluş halidir.

Şu halde ruhların maddelere bağlanması bir neden değil, neticedir ve bu netice ruhları olgunluk gayesine ulaştırıcı bir vasıtadır. İşte Neo - Spiritüalizma düşüncesi, klasik deneysel spiritüalizma yolunun izleyicilerinin bir çoğundan, birçok skolastik spiritüalist felsefe düşüncesi sahiplerinden ve bilhassa eski Hindistan'dan, Budizm'den kaynağını alan birçok dinî ve felsefî telâkkilerden bu suretle ayrılır. Zira bu kısım düşünceler, ruhun olgunluğunu maddî bağları koparmakta ararlar. Ve bunlara göre maddî bağlar bir evrim vasıtası değil, geriliğin bir nedeni sayılır. Binaenaleyh asıl gaye ve ruhu kurtuluşa götürecek yegâne yol bu bağlardan onu kurtarmaktır! Ruhun ebedî saadete erişmesi sadece bu bağların koparılmış olmasiyle mümkün görülür. Böyle bir görüş ve düşünüş tarzı bir netice halinde doğru olmakla beraber, amaç bakımından insanı çok tehlikeli ve zararlı yollara götürebilecek kadar hatalıdır. Maddî bağlantıları sebep ve ondan kurtulmağı da amaç edinen bir düşünce tarzı, ruhları tabiatiyle pasif bir hayata sürükler ve tabiatiyle bu hâl onların tecrübe ve görgü hayatlarından uzaklaşmasına mucip olur. Bunun neticesi olarak evrimin asıl amacı, yani ruhun maddeler üzerindeki etkinlik kudretinin gelişimiyle, kâinatta İlâhi Kanunlar'ın tatbikine ait faaliyeti edinmesi imkânı daralır. Nitekim bu düşünceler; bugün Hindistan'da ve kökenini bilerek, bilmiyerek oradan almış bazı mistik topluluklarda —birtakım manâsız ve zararlı riyazetlerle, hiçbir faaliyet gayesine matuf olmaksızın zoraki bir surette *«nefse»* tatbik olunan *«sıkı mahrumiyet»* ekzersizleriyle— maddeden uzaklaşmağı amaç edinerek uğraşan, ondan nefret hisleri duymağa çalışan ve sonuç olarak maddi hayatta tenbel, işsiz, âtıl ve pasif, zavallı bir durumda kalan birçok ruhlar hazırlamış, daha doğrusu ruhları uyuşturmak suretiyle kendileri için lüzumlu ve zaruri olan faal hayattan uzaklaştırmıştır ([32]).

12 — Dar manadaki fatalizme ([33]) inanan tüm düşünceler hakkında da aynı şeyler söylenebilir. Gerek maddeden uzaklaşmağı gaye edinen mistik düşünceler, ve gerek ruhların zorunlu olarak yükümlü oldukları bütün faaliyetleri Allah'dan bekliyen ve kendi şahsiyetini, faal kıymetlerini ve nihayet vazifelerini inkâr eden dar fatalist telâkkiler, ruhlarda husule getirmiş oldukları uyuşuk hallerden başka, bu telâkkileri besliyenlere karşı ayaklanan ve her şeyi inkâr etmekte arıyan nihilist materyalist davasına cesaret vermek suretiyle de ayrıca tekâmül yollarında ruhların ilerlemelerini güçleştirici tepkilere sebep olmuştur.

Halbuki Neo - Spiritüalist düşünceye göre ne madde düşmanlığı beslemeğe, ne de fatalist olmağa lüzum vardır. Ruhların gayesi başka yerdedir ve o yere giden yollar çok geniş ve nihayetsizdir.

13 — Ruhun madde kâinatı ile münasebetlerindeki (bağlılıklarındaki değil!) hâlin gelişmesinde aradığımız evrimin amacını haklı olarak düşünür ve araştırırız.

Mahlûkatın nispîliği, izafiliği ve vücut bulmuş olması onun idare edilmesi zaruretini neticelendirir. İdare bir düzene tabidir. Düzen de birtakım kanunlarla disiplin altına alınmıştır. Kanunsuz düzen ve düzensiz idare olmaz.

Mahlûkatın düzeni, tabiat kanunları adıyla anılması âdetinde bulunduğumuz İlâhi Kanunlar'la temin edilir. Bu kanunların tayin ettikleri düzen, rölatiftir. Bu hâl onların, nispî kıymette olan şuurlu müessirler tarafından tatbik sahalarına çıkarılmalarını icap ettirir. Zira Mutlak'a hiçbir izafî ve nispî varlığın nispet edilemiyeceği malûmdur.

O halde biz, şimdiye kadar çok defa düşünüldüğü gibi, Allah'ı nispî ve oluşturulmuş hadiseler içinde bir

amele gibi çalışan faal bir unsur veya âmil olarak *Mutlak* ile telifi mümkün olmıyan bir durumda kabul edemiyoruz. Herhangi bir zaruretle böyle düşündüğümüz anlarda —şüphe etmiyelim ki— sakınılması mümkün olmıyan beşerî bir zaafa kapılmışızdır.

Böyle olunca, Kâinat, İlâhi Kanunlar dahilinde ruhlar tarafından sevk ve idare edilir ve ruhların da bu işi başarabilecek durumlara girmeğe gayret göstermeleri bu hâlin doğurduğu zaruretlerden biri olur. Demek ki ruhlar, olgunluk dereceleri oranında kâinatı sevk ve idare edecek durumlara girerler. Diğer taraftan kâinatı sevk ve idare etmenin nihayeti olmadığı gibi ruhların evrimlerinin de nihayeti yoktur ([34]).

14 — Bu nihayetsizlik Neo - Spiritüalizma telâkkisine göre, birtakım mistik ve dogmatik toplulukların inandığı gibi, bizi, ruhların bir gün Allah olacakları veya herhangi bir surette Allah ile ilişkide bulunabilecekleri düşüncesine hiçbir vakit götürmez. Ve bunun da çok açık sebepleri vardır:

Birincisi: Allah Mutlak'tır. O, hiçbir şeyle nispet ve münasebet kabûl etmez. Ruhlar ise nispîdir. Ve münasebetler kanunu icabatından kendilerini hiçbir vakit kurtaramazlar. Günün birinde ruhların nispîlikten kurtulup Mutlak ile muvasalat (birleşme) haline gireceğini sözde bile kabûl etsek onun (varlığın) evvelki nispîliğini ve oluş hallerini inkâr etmiş olmamız lazım gelir ki bu hareket bizi mantıksızlığın ve düşüncesizliğin en son haddine götürmüş olur.

İkincisi: Mutlak hakkında ezeliyet, ebediyet gibi zaman kavramları sözkonusu olmaz. Halbuki ruhlar oluş halleri itibariyle kendilerini bu kavramlardan kurtaramazlar.

Üçüncüsü: Allah (kendi) Olgunluğunda Mutlak'tır. Mutlak Olgunluk Hakkında derecelenme sözkonusu olmaz. Halbuki ruhlar evrim halindedirler. Böylece ruh olgunlukları nihayetsiz derecelerle birbirinden ayrılmaktadır. Böylece evrim hâlinde bulunan varlıkların Mutlak Olgunluk haline vâsıl olmaları, bu bakımdan sözkonusu olamaz ([35]).

Dördüncüsü: Mutlak ile birleşmek, O'na yaklaşmak, O'ndan uzaklaşmak... vs. gibi kavramlar izafî ve nispîdir. Bunlar, hakikat (verite) değildirler.

Beşincisi: Yaradılış, Yaradan'a ait Mutlak Realite'dir. Onu hiçbir surette, hiçbir vakit bizim nispî telâkkilerimize göre Yaradan'dan ayırmak sözkonusu olmaz. Bunu yaptığımız anda Mutlak'ı ve böylece Yaradılış'ı inkâr etmiş oluruz.

Nispî yaradılış halini Mutlak Yaratıcılık Hâli ile bir tutamayız. Ve şimdiki iptidaî sezişimizle; birbirinin zarureti olarak kabul etmek zorunda kaldığımız bu hâllerden birini ortadan kaldırmakla diğerlerini inkâr etmiş mevkiinde kaldığımızı görürüz. Bunların bir an için aynı şey olduklarını kabul etmek, onlardan birisinin o anda yokluğunu düşünmek olur. Şu halde Yaradan ile mahlûku birleştirmek, ya Yaradan'ı veya mahlûku inkâr etmek demektir ki her iki halde de Allah inkâr edilmiş olur.

Altıncısı: Yaradan'ın determinizma kayıtlarına tabiiyeti düşünülemez. Hàlbuki ruhların mukadderatı bu prensibin kayıtları altında ortaya çıkar.

Yedincisi: Sözgelişi olarak, Yaradan ile mahlûkun birleşeceğini kabul ettiğimiz anda izahı ve telifi mümkün olmıyan bir sürü çelişkiler ve mânasızlıklar içinde kalırız. Mesela:

a — Yaradılış fikri ortadan kalkar;
b — Ruhların şahsiyeti kaybolur;
c — Büyük nedensellik prensibi boş bir deyimden ibaret kalır;
d — Bütün akıl ile düşünülebilir ve gözle görünür âlem uydurma bir kavram haline girer;
e — «Tezahürat âlemi»nin hikmeti vücudü kalmaz;
f — Nihayet evrim fikri boş ve manasız bir efsane haline girer.

Halbuki bu saydığımız şeyler öyle reel vakıalardır ki bunları inkâr etmekle bütün varlığımızı kâinatımızı ve sonuçta Allah'ı inkâr etmiş oluruz. Zira söylediğimiz gibi biz Yaradan'ı Yaradılış fikrinden ve Yaradılış fikrini de Yaradan'dan ayıramayız.

15 — Bir ruh, yükseldiği nispette, kendi varlığındaki yüksek ilâhi ihtizazları, mahiyetini anlıyamaksızın duyabilir. Ve bu hâl o kadar tebarüz edebilir ki o, bu titreşimlerin yüksek sarsıntıları içinde kendini ve varlığını tamamiyle kaybeder. Ruhların kendilerinde doğan bu ilâhi titreşimlere dayanabilmesi ancak olgunluk dereceleri nispetinde mümkün olur. Ve onlarda bu titreşimler, ancak olgunluk mertebelerine göre husûl bulur. Ruhların olgunluğu sonsuz ve ebedî olduğundan duyacakları bu ilâhi titreşimlerin kendi varlıklarındaki gelişimi de sonsuz ve ebedî bir genişleme içinde vukua gelecektir. İlâhi titreşimlerin genişliği ruhta arttıkça ruh, bugün aklımızın her sahada dışındaki sonsuz imkânlar ve oluş halleri içinde, nihayeti gelmiyen mutlulukları ve etkinlik kabiliyetlerini kamçılayıcı esinlenmeler ve zorlamaların tesirlerini duyacak ve gittikçe süratini arttıran, fakat asla nihayet bulmıyan bir yükseliş ile yaratıklar içindeki olgunluğunu ve faal varlığını idrâk edecektir.

İlâhi titreşimler bizim içimizde doğan ve yükselişi-

mizle mütenasiben artan birçok çeşitli izlenimler ve duygular husule getirir. Bu izlenimler ve duygular olgunluğumuzu vasıflandıran sübjektif bir hâlettir. Böylece, her ruhta bu ilâhi titreşimlerin belirgin veya belirgin olmayan şekilleri vardır. Ruhlarında bu yoldaki gelişime henüz nail olmıyan insanlar, Tanrı fikrinden hiçbir mâna çıkaramazlar. Ve O'nu kabûl edemezler. Pek az gelişime mâlik olanlar ise Tanrı'yı ancak pek belirsiz ve karmaşık birtakım karışık duygular içinde duyarlar ve bu duygularda ekseriya hâkim olan unsur *«korku»* olur. Fakat ruhlar evrimleştikçe bu duygu kompleksine yeni yeni hisler, bilhassa *«sevgi»* hissi karışır. Bir an gelir ki sevgi duygusu kompleksin hâkim bir unsuru olur ve nihayet duygu kompleksi tamamen yerini gittikçe saflaşan berrak bir hâl alan sevgiye terkeder. Bu duygunun dünyamızdaki varılabilecek en son mertebesi —pek az kimselerin dayanabileceği— vuslat halinde kendisini hissettirir ki maddi varlığımızın, bu hâl, en son tahammül noktasını teşkil eder ve insanoğlunun bedeni kim olursa olsun bundan daha ilerisindeki duygulara dayanamaz.

Fakat hiç şüphe yok ki —ruh evrimi ebedi oldukça— bu titreşimlerin ruhtaki gelişimleri de ebediyen devam edip gidecektir. Sevginin bizim dünyamızda varılabilecek en son haddi olan derecelerine yaklaşmış olanlar —eğer görgü ve tecrübelerinde yaklaşmakta oldukları derecelere nispetle henüz noksanlık içinde bulunuyorlarsa— bu hali hakiki manasıyla bir *«vuslat»* telâkki edip Tanrı ile birleşmiş olduklarını, samimi olarak zannedebilirler. Ve hattâ bu hâl kendi kendilerini Tanrı derecesinde görmelerine bile sebep olabilir ([36]).

Şu halde —maddî imkânlarımızın icabatından olarak en hafif şekillerinde bile kendimizi bizde kaybettirecek kadar şiddetli duygular husule getiren ilâhi titreşim-

lerin mahiyetlerini şimdiden tasavvur bile etmemize imkân yoktur. Zira bunlar düşünce ve duygu tahammülümüzün hududunu aşar. Fakat her sahada haddimizi aşan bu tahammülsüzlük, ebediyet içinde böylece devam edip gidecektir. Şöyle ki, ebediyet içinde vûkû bulan yükselişimizin herhangi bir safhasında, başımızı arkaya çevirip bakınca ilk zamanlarda ruhumuzdaki varlıklarına tahammül edemediğimiz yüksek titreşimlerin yeni duygularımız yanında ne kadar sönük ve yetersiz kaldıklarını anlıyabileceğiz. İşte mütemadiyen olgunluğumuzla başabaş giden bu sezişlerin ve anlayışların ebediyet içinde birbirini aşıp gitmesi, ruhumuzun, belki en reel saadetini kuracaktır.

İşte Neo - Spiritüalizma görüşüyle Allah'a yaklaşmağı biz ancak bu manada kabûl edebiliyoruz. Ve bize göre bu, öyle bir yaklaşmadır ki ruhlar için, asla sonu gelmeyen bir sevginin, kudretin, faaliyetin ve kimbilir daha nelerin kaynağı halinde ebedî bir ideal olacaktır.

16 — Ruhun tekâmülü, madde kâinatı ile olan ilişkilerinin gelişimine ait olunca, bu münasebetlerin ebediyet içinde kesilmemesi lazım gelecektir. Zira bu ilişkilerde evrimleşmiş olmak İlâhi Kanunlar'ı tam anlamıyla tatbike muktedir bir duruma girmek demektir. Bunun da amacı, ruhların, ilâhi düzeni tabiatta kendi imkânları nispetinde yürütebilecek birer âmil (yönetici) halinde vazifeler almaları ve onları benimsemiş olmalarıdır.

17 — Ruhların madde kâinatı içindeki evrimleri bir takım vetirelerle mümkün olur. Bu vetireler de onların içinde yuvarlandıkları maddeler üzerindeki etkinlik yeteneklerini ilâhi düzene uygun olarak tatbik sahasına çıkarabilmek için maddî kanunların bütün icaplarında bilfiil yaşamış olmaları esasına dayanır.

Bunun için ruhlar maddelerin en ilkel hallerinden en evrimleşmiş hallerine kadar tertiplenmiş bütün âlemlerinde kendi ihtiyaçlarına göre bir müddet yaşarlar. Bu suretle onlar her maddî halde, her maddî safhada ve her maddî icapta yoğurularak, yuvarlanarak görgü ve tecrübelerini arttırmak imkânını bulurlar.

18 — Üç buutlu âlemimiz sonsuz madde kâinatımızın oldukça geri bir merhalesidir. Bununla beraber, bu ilkel merhale bile bize bir ebediyet kadar uzun görünen zaman içindeki sonsuz maddî oluş imkânlarını ihtiva eder.

Bu âlemde birçok dünyalar vardır. Ve her bir dünya henüz o dünyada görgü ve tecrübesini ikmal etmemiş bir ruh için bir dev kadar muazzamdır. Ve o ruh —hele oradaki ilk tecrübe merhalelerinde iken— adamakıllı bir şuurla içinde bulunduğu muhiti bile idrâk edecek durumda bulunmaz. Şuur, irade ve tahayyül (imajinasyon) gibi ruhun melekeleri o dünyadaki veya ona benzer diğer dünyalardaki tecrübe ve görgünün artması nispetinde inkişaf eder. İşte ruhlar mevcudata (maddelere) İlâhi Kanunlar'ın icaplarına uygun şekiller ve hâller vermek kudretini kazanacak melekelerini inkişaf ettirecekleri âna kadar dünyalardaki tecrübe ve görgülerinin artmasına çalışırlar.

19 — Bu hâl ruhların bir dünyada veyahut dünyalar grubunda pek çok defa yaşayıp tedricî bir talimde bulunmaları zaruretini ve lüzumunu doğurur.

20 — Üç buutlu âlemin dünyaları aynı tabiî şartlara tâbi değildir. Ve bunlar birbirinden çok farklı ve belirgin değişikliklerle ayrılır. Birbirine benzeyen dünyaları bir grupta mütalaa etmek mümkündür. Mesela; Dünya, Ay, Merih... böyle tabiî şartları birbirine uygun bir

dünyalar grubunu teşkil edebilirler. Halbuki Güneş, Jüpiter, Plüton... vs. gibi diğer dünyalardaki tabiî şartların dünyamız grubundakilerden fazla uzaklaşmış olması onların ayrı ayrı ve müşterek hususiyetlere malik diğer gruplar halinde ruhlara mesken olmasını gerektirir. Ve böylece bizim sayısını tahmin ve takdirden aciz bulunduğumuz dünya grupları üç buutlu âlemimizi doldurur.

21 — Her grupta evrimleşen ruhlar o gruptaki dünyaların icaplarına ve zaruretlerine uygun aynı gayeye yönelik başka bir tekâmül yolu izlerler. Bir ruhun üç buutlu kâinatta evrimleşebilmesi için bütün bu dünya gruplarındaki evrim yollarından geçmesi şart değildir. Herhangi bir dünyalar grubu yolu ile ruhlar kendilerinde mündemiç (içerik) olan üç buutlu âleme ait etkinlik kudretlerini evrimleştirmeye lüzumlu melekelerini geliştirmek imkânını bulurlar. Her yolun kendine mahsus maddi oluş hali vardır. Mesela; Dünyamızın dahil olduğu gruptaki evrim safhaları bitkilik, hayvanlık ve insanlık yolu ile olduğu gibi Güneş'in veya Jüpiter'in veya herhangi diğer bir dünyanın dahil olduğu gruplardaki hayat şekilleri bilmediğimiz ve bambaşka tarzlarda ve o dünyaların tabiî şartlarına uygun surette vukua gelir.

22 — Şu halde kâinatta her yer meskûndur. Ve her yerde o yerin icaplarına, oluş şartlarına ve tabiî kanunlarına uygun şekilde evrimleşen ruhlar vardır. Maddî kâinatta, maddî zerreden arî boş bir yer yoktur. Ve ruhların etkinliklerinden azade bir tek zerre de mevcut değildir.

23 — Bütün gruplanmış olan bu sayısız evrim merhalelerini, muhtelif âlemlerde ikmal ettikten sonra nihayet üç buutlu âlemde, ruhlar işlerini bitirmiş ve oralardaki maddî hadiselere hâkim bir duruma girmiş olurlar. Bu andan itibaren ayrı ayrı yollardan gelen ruhlar

sembolik bir ifadeyle dört buutlu dediğimiz daha yüksek ve *esaslı değişimler geçirmiş* maddî tertipteki bir âleme girerler. Ve bu âlemde gene sonsuz olan ayrı ayrı evrim imkânları içinde iradeleriyle ve ihtiyaçlarına göre belki tekrar ayrılacak olan yollarına devam etmek üzere birleşirler.

Böylece sürüp giden ve her biri ebedî gibi görünen maddî âlemlerin sayıları bizim için sonsuzdur. Ve kâinatımız bunlardan teşekkül etmiştir.

24 — Dünyamızın dahil olduğu evrim grubu diğer dünyalar arasında oldukça geri bir merhaleyi teşkil eder. O kadar ki burası hemen hemen hayvanlığın insanlığa yeni ayak basmış olduğu yerlerden biridir. Bu yüzden, burada hayvanlıktan ayrılıp başka bir dünyada kısa bir evrim devresi geçirdikten sonra insanlığa ayak basmış ruhlar vardır ([37]).

25 — Demek dünyamızda henüz hayvanî isteklerin ve duyguların kuvvetli izlenimlerini taşıyan varlıkların sayısı pek çoktur. Bu gruptaki dünyalar yükseldikçe onlarda hâkim olan böyle geri durumlardaki haller ortadan kalkacak ve nihayet üç buuttaki ideal evrim mertebesine varmış ruhlara mesken olan dünyalar, *üç buutlu âlemin en yüksek dünya grupları* arasında bulunacaktır.

26 — Böylece, evrim, derece derecedir. Ve bir aşağı dereceden daha yukarı dereceye çıkmak için ruhun bir dünyada maddî şartlar değiştirerek yaşaması zarureti vardır. Zira bir tek dünyanın dahî unsurları arasında birçok hadsiz ve hesapsız maddî durumlar ve bu durumların icabatından olan tabiî ve sosyal hayat şartları mevcuttur. İşte bu şartlar içinde; ruhların aşağıdan yukarı doğru, yani gelişimsel bir şekilde yükselerek yaşaması lazımdır.

27 — Şu halde ruhların bir dünyada tekrar, tekrar doğarak onun maddeleri içine girip çıkması lüzumu vardır ki buna yanlış olarak biz enkarnasyon, dezenkarnasyon ve reenkarnasyon yani ete girme, etten çıkma ve tekrar ete girme hâlleri diyoruz. Bu, yanlıştır. Çünkü ruhların dünyalarda kullanmak zorunda kaldıkları maddelerin *et* türünden olması yalnız insanlarla hayvanlara mahsus bir vetiredir. Bitkilerde et yoktur, keza başka dünyalardaki varlıkların bedenleri o dünya maddelerine uygun olduğuna göre bunların da bedenlerinin et türünden olmaması icabeder. Mesela güneşteki varlıklarda olduğu gibi.

Bununla beraber şimdiye kadar kullanılagelmiş olan bu tâbiri biz değiştirmek istemedik ve yanlış olan mânasını daima gözönünde tutmak şartı ile değiştirmeğe de lüzum görmedik.

28 — Reenkarnasyon vetiresinde izlenilen amaç, ruhların dünyadaki herhangi bir madde teşekkülüne ait icaplarda bilfiil yaşadıktan sonra daha yüksek tertipteki madde icaplarında da yaşamağa kendilerini hazırlamalarıdır.

29 — Böylece reenkarnasyon, tedricî ve müterakki bir şekilde aşağıdan yukarı doğru zarurî olarak vuku bulan bir ruh - madde münasebeti halinin evrimleşmesini neticelendirir. Buna göre bitkilik hâli, gene kendi âleminde tedricen yüksele yüksele hayvanlık haline geçmiştir. Böylece bunların herhangi bir sebeple geri dönmesine imkân olmadığı gibi bunun gereği ve manâsı da yoktur ([38]).

30 — Şu halde bazı klâsik düşünce sahiplerinin kabûl ettikleri tenasüh ([39]) fikri, klasik deneysel spiritüalizma kanaatinde olduğu gibi, Neo - Spiritüalizma kanaatince de kabûle şayan değildir.

31 — Ruhların reenkarnasyonları esnasında edindikdikleri beden ve hayat şartları, keyfî ve rastgele arzulardan doğma bir irade ile edinilmiş veya insana zorla kabûl ettirilmiş değildir. Bunlar İlâhi Kanunlar'ın icaplarına uygun bir nedensellik prensibi hükmünce ve ruhların evrim dereceleri ile ve ihtiyaçları ile uyumlu olarak ya bir ruhun imkân nispetinde kendi takdiri ile veyahut daha yüksek yardımcı ruhların tavsiyeleri ile ortaya çıkar.

32 — Bir hayatın tecrübe ve görgülerindeki başarı veya başarısızlık doğrudan doğruya diğer hayatı hazırlamaz. Ancak bu başarı veya başarısızlıktan doğan neticeler, yani ruhun madde kâinatındaki etkinlik imkânlarını genişletecek ve büyük gayeye kendisini yaklaştıracak melekelerinin inkişaf edip etmemiş olmasıdır ki *gelecek hayatın şartlarını hazırlayan âmiller* arasında bulunur. Bu ayrı iki fikirde ince bir görüş farkı vardır. İnsanın bir tecrübeden başarılı veya başarısız çıkmasının doğrudan doğruya neticelerini düşünmekte bir mükâfat veya mücazat fikri vardır. Halbuki diğer bazı düşünürlerle beraber biz böyle bir şeyin kabûlüne taraftar değiliz. Ancak dünya tecrübe ve görgülerinde muvaffak olup olmamak, o görgü ve tecrübe hayatına girmeyi icap ettiren gayenin tahakkuk etmiş veya etmemiş olmasını neticelendirmesi bakımından ikinci ve daha sonraki hayatı hazırlayıcı bir unsur olabilir. Böylece burada bir mükâfat veya mücazat fikri değil bir icabiye (determinizma) fikri bahis mevzuudur.

33 — O halde reenkarnasyonda, determinizma kuralları geçerlidir. Büyük araştırıcı Allan Kardec'in Batı fikir hayatında yaymak istediği şu düsturu burada tekrarlarız: *Bir hayatın neticesi gelecek hayatı hazırlar. Ve bir hayat kendisinden evvelki hayatın neticesidir* ([40]).

34 — Böyle olunca bir hayatta şuurlu veya şuursuz her ruh varlığının yapmakla mükellef olduğu kendi ihtiyaçlarına göre ortaya çıkmış birtakım işleri vardır. Burada varlıkların şuurlu veya şuursuz olması bu işlerin kıymetini, lüzumunu ve neticelerini ne azaltır, ne çoğaltır ve ne de ortadan kaldırır. Bitkiler, hayvanlar gibi, keza hayvanlar da insanlar gibi nedensellik prensibine tabîdirler. Ve bütün bu varlıklar determinizma çevresi içinde birbirine bağlı hayat şartlarına tâbi olarak dünyaya tekrar tekrar gele gide yükselirler.

Demek bir insan bilerek nasıl kendi cinsinden birinin çenesini yumruğu ile dağıttığı için ikinci hayatında —mesela— kolsuz olarak dünyada yaşamak çaresizliğinde kalırsa, bir sütçü beygirinin de tekmesiyle bir zavallının çenesini dağıttığı için —gene mesela— müteakip gelişte bir fok halinde yaşaması zaruretini, *onun bu işteki şuursuzluğu ortadan kaldıramaz.* Zira her iki halde de mücazat (ceza) fikri sözkonusu olmadığından ve bu gelişler yalnız nedensellik prensibi ile ortaya çıkmış bulunduğundan başkalarını yumruklamağı ve tekmelemeği neticelendiren ruh eksikliklerini tamamlamak ihtiyacından ne bu insan ne de sütçü beygiri bağımsız kalamaz.

35 — İnsanlık halinde tecelli eden şuurun büyük faydası vardır. Ve bu faydayı idrâk edenler bahtiyar olurlar. Bu fayda, insanın geçirdiği bütün evrim plânlarındaki nedensellik prensibini tanımış olmasıdır.

36 — Nedensellik prensibini tanımış olan ruh, evrim yolundaki adımlarını evvelki merhalelerdekilerden daha ziyade çabuklaştırır. Bu devreye girdikten sonra ruhun diğer gizli melekeleri daha fazla bir sür'atle ve daha emniyetle inkişaf etmeğe başlar. Zira nedensellik prensibini anlamış ve kabul etmiş ruh, tabiat kanunla-

rına ayağını uydurmak için daha büyük gayretler, cehitler sarfeder. Ve bu cehitler *İlâhi Kanunlar'ın tatbikine memur vazifeliler* sırasına geçmek yolundaki onun yürüyüşünü hızlandırır. Bu da İlâhi Kanunlar'ın bir icabıdır.

Demek bir insan nedensellik prensibinin manasını ne kadar iyi kavrıyabilmiş ve onun icaplarını ne kadar yerinde tatbik edebilecek bir duruma girmiş ise o kadar yüksek bir insan haline geçer, o kadar kuvvetli bir varlık halini alır. Ve nihayet ebedî yükselişinde adımlarını o kadar fazla hızlandırmış ve kolaylaştırmış olur.

37 — İnsanın bir hayatta tecrübelerini başarıyla ikmal edebilmesi: *«Bütün eylemler ve hareketlerini tabiat kanunlarına uyarlamış olmak»* formülü ile gösterilebilir.

38 — Tabiat kanunlarına uyup uymamanın ölçüsü *vicdan*'dır. Herhangi bir eylem ve hareket karşısında vicdanımızda duyduğumuz en hafif bir burkulmadan, en acı ve keskin sızılara kadar olan her duygu bize tabiat kanunlarından ayrılmak teşebbüsünde bulunduğumuzu ihtar eder.

Maddî süsler içinde, maddî tezahürlerin binbir çeşit aldatıcı, uyuşturucu ve uyutucu gösterişleri arasında biz bu (vicdanî) nidayı dışarı aksettirmeden —ve geriliğimiz nispetinde ekseriya pek ufak bir cehit sarfiyle— kendi içimizde boğabiliriz. Ve bu hareketimizden de kimseye karşı mesûl olmayız. Fakat —bilelim ki— onu biz imha etmedik, ancak dünya maddelerinin kesafet imkânlarından istifade ederek vicdanımızın sesini o maddelerin baskısı altına gömdük. Bu maddeler spatyoma (öte âleme) geçtiğimiz zaman tabiatiyle ortadan kalkacak ve bu baskı meydanda kalmıyacaktır. Şu halde yalnız ölünce değil hattâ dünyada iken bile hipnoz ve somnambülizma gibi ruhun bazı eksik degajman hâlini hazırlıyan ve insanı kısmen spatyomun ilk merhalelerin-

de yaşatan usullerle ruh serbest bırakılınca bile; bu boğulmuş ve gömülmüş zannettiğimiz nîdalar yakıcı, şiddetli ve dayanılmaz korkunç haykırışlar hâlinde ruhumuzun en mahrem (gizli) yerlerinden fışkırmağa başlar ve kendi içimizde öyle ıstıraplı bir kâinat yaratır ki biz bu can yakıcı, cehennemî kâinatın gözyaşları, pişmanlıkları ve azapları içinde uyandığımızı gördüğümüz anda hakikatin sert çehresi ile karşılaşmış olduğumuzu anlar ve tabiat kanunlarından hangi noktalarda ayrılmak teşebbüsünde bulunduğumuzu dünyada bize ihtar etmiş olan vicdanımızdan ne kadar uzaklaşarak bu hâle düştüğümüzü bilfiil idrâk ederiz. Ben müteaddit tecrübelerimde somnambülizma haline girince gerek geçmiş ve gerek bu hayatlarında üzeri küllenmiş vicdan hükümlerinin tesiri altında kalarak büyük çırpınışlar içine düşüp kıvranmağa başlıyan birçok süjeler gördüm.

Fakat vicdanî hükümlerin ıstıraplı neticeleri olduğu gibi, insanları evrim yolunda hızlandırıcı tesirleri bakımından büyük faydaları da vardır. Ve işte onun içindir ki bu ıstıraptan ve onun nimetlerinden mahrum kalan hayvanlık âlemi evrim yolunda insanlara nazaran daha ağır yürür.

39 — Fakat bu hâl geri bir insanlık durumunun neticesidir. İnsanüstü varlıklar haline yükselmiş ruhlarda uzun cehitlerle kazanılmış veya daha doğrusu inkişaf ettirilmiş *vicdandan daha yüksek melekeler* tezahür etmiştir. Ve bu melekeler onları böyle muvaffakiyetsizlikle neticelenecek maddî mücadelelerden kurtarmağa yarıyacaktır. Onların tabiat kanunları ile daha yakından ve belki de doğrudan doğruya karşılaşmış olmaları tekâmüllerini adamakıllı hızlandırır. Onlar bizim cılız ve kolayca boğulabilen vicdan seslerimiz karşısında yaptığımız gibi *şüpheli kararlar vermek tehlikesine mâruz*

kalmazlar. Bu hâldeki ruhlar maddî tekâmülün en son mertebelerine varmış olmamakla beraber bizlerden daha çok ileridedirler.

İşte dünyaya tekrar gelişler bu melekeleri kazanabilmemize yardım eder.

Şu halde aklı başında olan bir insan, her gün daha yüksek olmanın çarelerini araştırır. Ne kadar cılız olursa olsun vicdanının mahrem seslerini örtmeğe küllemeğe değil, bilâkis basîret ve şuur mikrofonu ile onları daha ziyade şiddetlendirmeye çalışır. Ve henüz yeryüzünde iken vicdanının tayin ettiği istikamette yürümek şartiyle görgü ve tecrübelerini arttırabilmenin, dünya icaplarına ve kanunlarına uygun bir şekilde hareket etmekle mümkün olabileceğine inanır.

40 — Dünyadaki tecrübeden maksat, maddelerden tiksinmek ve hadiselerden kaçarak bir yere kapanıp ibadet hayatına girmek değildir. Bunun aksine olarak maddeleri gaye ittihaz edip onların geçici hadiselerine tapmak da değildir. Hem birinci, hem de ikinci yollar aynı derecede sakattır. Bunlar dünyaya gelmekteki maksat ve gayeleri rencide eder başarısızlık unsurlarını hazırlar ([41]).

Yapılacak iş şudur: Dünyalardaki maddeler, evrimin vasıtasıdır. Bu bakımdan onlara bağlanmak ve onların doğurduğu hadiselerden kendimizi uzaklaştırmamak zorundayız.

Fakat maddeler evrimin amacı değildir. Bu da onlara ancak muayyen gayeler uğrunda ve o gayelerin tahakkuku için bağlanmamız lazım geldiğini gösterir. Bu gayeler tahakkuk edince maddelere olan bağlar derhal kendi kendine çözülür ve çözülmelidir. İşte bu hakikati anlayıp duyabildiğimiz nispette yükseldiğimizi idrâk etmiş oluruz.

Bu yüzden, insan, dünyada iyi gördüğü mümkün olan her teşebbüse girişecektir. Ve girişmelidir. Hata ihtimallerini düşünerek hadiselerden kaçmak bir gerilik alâmetidir. Ve başarılı tecrübe hayatını hazırlayan şartlara aykırı bir harekettir. Fakat bu şekilde hata yapmaktan korkarak teşebbüslerden kaçmak ne kadar zararlı bir iş ise, hatalı yollara bile bile ve bilhassa kötü niyetlerle sapmak; yani hatayı bir gaye, bir zevk edinmek ondan daha zararlı ve hattâ tehlikeli bir iş olur. Ve tabiî bu da tecrübe hayatını başarısız ve hüsranlı yollara sevkeder.

Demek hata yapmamak niyetiyle hatadan korkmaksızın iyi maksatlar uğrunda teşebbüslere girişmek lazımdır.

Hata ve sevabın hududunu nasıl tayin edeceğiz? Bunun cevabını biraz evvel vermiştik, tekrar hatırlatalım: Bunun tayinine yarıyacak ölçü bizim içimizdedir. Yani *vicdanımızın* ta kendisidir.

41 — Şu halde doğru yolu bulmak, iyi insan olmak, tecrübelerimizi dünyada muvaffakiyetle bitirmek, özetle tekâmül etmek için hiçbir ahlâk hocasına lüzum yoktur. Esasen ayrı ayrı her insanın özel evrim ihtiyaçlarını bilen, her insanın kendine mahsus mahrem hayatına göre ahlâki düsturlar ve kaideler koyan bir ahlâk hocasının mevcut olabileceğini düşünmek mânasız bir iş olur.

Binaenaleyh Neo - Spiritüalist görüşüyle ben, okuyucularıma birtakım faziletlerden, meziyetlerden ve ahlâk güzelliği nümunelerinden bahsedecek değilim. Bunlarla hiçbir okuyucumun ruhî ihtiyacını tatmin etmiş olmıyacağımdan eminim. Ve bu işi bu yoldan başaracak herhangi bir ahlâkçının mevcut olabileceğine de kanî değilim. Zira her ruhun kusurları, eksik tarafları, zaafları ve onları tamir ve tashih edici, tamamlayıcı unsurları

ayrıdır. Bir ruh hakkında kabili müsamaha olan az çok kötü bir hareket diğer bir ruh hakkında en ağır mesuliyetleri düşündürebilir. Ve bunu da dışarıdan kimse tayin edemez. Demek dünyada ne kadar insan varsa hata ve sevap sınırlarında o kadar değişmeler vardır. Ve herhangi bir ruhun ihtiyacı karşısında yapılan nasihatler diğer bir ruhun ihtiyaçlarına kâfi gelmez ve ona faydalı olmaz.

Burada tekrar ediyorum; insanın ahlâk hocası dışında değil kendi içindedir. Bu da uyumak bilmeyen her yerde her an takip ettiği sahibinin —en ince teferruatına varıncaya kadar— bütün ihtiyaçlarını ne fazla, ne de eksik olmamak üzere ölçerek tayin eden ve ona göre hükümler veren vicdandır. Onun içindir ki kitabımıza girerken daha ilk adımda, *vicdanların birtakım dogmatik ve klasik bağlardan çözülmesini bir kurtuluş yolu olarak göstermiş ve vicdanı bağlıyan bağların bulunduğu yerde yükselişin olmıyacağını söylemiştik.*

O ne büyük bir saadettir ve ne büyük bir mashariyettir ki her insanın mürşidi ve kurtarıcısı kendisinden asla ayrılmayan ve ebediyet içinde kendisine refakat eden en yakın ve en emin bir yerdedir, yani kendisindedir. [Vicdan olarak.]

Ve o ne talihsiz, ne zavallı bir varlıktır ki Allah'ın kendisine vermiş olduğu bu en yakın ve sadık dostunu, servetlerin servetini, yani vicdanını körü körüne ve dış âlemin gelip geçici birkaç yaldızlı cicisine kapılarak çiğner geçer. Ve bu sırada içinde gittikçe uzaklaşan, ölmeğe yüz tutan ezilmiş, çiğnenmiş vicdan sesinin son akislerini ancak hafif bir ürperme ile —ve bazen onu bile duymadan— sanki ruhtan atılması lazım gelen bir kâbusmuş gibi silkip atar. Acaba bu hâl; tehlikeli fırtınalar içinde engin denize açılan bir kaptanın pusulasını kaldırıp denize atmasına benzetilemez mi?

Sevgili okuyucular çok söyledim ve ihtimal hatalarım oldu. Ben bir insanım ve —her insan gibi— hatadan masun değilim. Fakat bütün sözlerimde samimi oldum. Müşahede ettim, düşündüm, duydum ve inandım. Sizlere de müşahede ettiğim gibi, düşündüğüm, duyduğum ve inandığım gibi yazdım. Bunlar benim realitemdir, bugünkü realitem. Belki yarın değişir.

Fakat ne zararı var?...

Hayat ebedidir!... Bu ebediyet içinde bizler kimbilir, kaç defa... ve kaç defa daha tekrar buluşacağız!... Gelecek bir hayatta sizler arasından yükselen üstün zekâlar bugünkü realitemin fevkindeki realiteleri öğretmek için bana mülâki oldukları vakit ne kadar mesut olacağım!... Eğer bu kitap, bu zekâlara beni şimdiden tanıtabilirse beklediğimden daha büyük hizmeti ifa etmiş olur. Zira o zaman ben, yeryüzündeki kazançlarımın en büyüğüne nail olmuş bulunmak bahtiyarlığını tatmağa başlarım.

DİPNOTLAR

([1]) Bkz: **Dostlar Plânı** - 1... Böl: 7/Sıra - 7, 9

([2]) Bkz: **Neo-Spiritizm**... Kitap - 11... Böl: 2/c

([3]) «Üstad'ın buradaki madde âleminden kasdı, yoğun madde dünyalarıdır.» (B. R.)

([4]) Bkz: **Dostlar Plânı** - 1... Böl: 3/Sıra - 5

([5]) Ruhçu Realiteyi benimseyen spiritüalistler.

([6]) Evrimin amacı, maddeye müessiriyet kudretini kazanmaktır.

([7]) Bkz: **Dostlar Plânı** - 1... Böl: 9/Sıra - 4

([8]) Bkz: **Dostlar Plânı** - 1... Böl: 7/Sıra - 5
«Bizim madde ve ruh hakkında düşündüğümüz evrim yönlerinin zıddiyeti ile Lead Beater'in ruh ve elemantal varlıklarda kabûl ettiği evrim yolu zıddiyeti arasında büyük fark vardır.» (B. R.)

([9]) Ruhlar işte bu tecrübe ve görgü noksanlıklarını gidermek için, madde kâinatlarına en alttan girerek, bu kâinatın üstüne doğru çıkarlar ve bu sırada bilinen evrim olayı gerçekleşir. Bu madde kâinatını yeterli olgunlukla aşan varlıklar işte 4 Boyutlu bir üst kâinata en alt kademesinden girerek, bu 3 boyutlu madde kâinatının yönetim, denetim ve düzenlenmesinde faaliyettar olurlar.

([10]) Burada, Ruhun yeni bedenler edinmesi yani reenkarnasyon reddedilmemektedir. Ruhun maddî kainattaki deneyim vasıtası olan perisprinin sürekli atılıp yeniden bir başkasının oluşturulması şeklindeki yanlış düşünce reddedilmektedir. Perispri, fizik dünyaya sınırlı bir giriş sonucu beden edinir ve zamanı gelince ölüm denilen olay ile fizik bedeni bırakır. Bu olayda işte, **Perispri Ruh'tan ayrılmamaktadır,** denilmek istenmektedir.

([11]) Bkz: **Dostlar Plânı** - 1... Böl: 7/Sıra - 1, 2, 3, 4, 7

([12]) Bkz: **Dostlar Plânı** - 1... Böl: 7/3

([13]) Bkz: **Dostlar Plânı** - 1... Böl: 7/3

([14]) Bkz: **Parapsikoloji ve Bitkiler**... Kitap -

([15]) Bkz: **Sadıklar Plânı** - 1... Böl: 6 - 7
Sadıklar Plânı'nın Evrensel Bilgilerine göre;
a - Türlerin formları birbirine dönüşmez.
b - Her türün formları ayrı yaratılmıştır.
c - Sabit beden formları evrim araçlarıdır.

d - Bu araçlarla Ruhlar evrimleşirler.
e - Evrim Ruhsal bir süreç izler.
f - Bitkilik, hayvanlık, beşerlik yekta'dır.
......

(16) Şuuraltı, şuurdışı, şuur.
(17) Vahdet-i Vücut düşüncesinin reddi.
(18) Daha yüksek evrim planetleri gerçeği.
(19) Bkz: **Uzaylı İnsanlar**... Kitap - 16... Böl: 1
(20) Ateşe intibaksız olan dünya bedenleri ile dahî, ateşe meydan okuyanlar vardır. Sözgelimi, Rufai Dervişleri akkor haldeki fırınlara girip yanmadan dışarı çıkarlar, ateşler tutar, akkor kömürleri yalarlar.
(21) Nihilist - hiçlikçi.
(22) «Artık bunlara **enkarne** demek elbette doğru olmaz.» (B. R.)
(23) Bkz: **Neo - Spiritizm**... Kitap - 11... Böl: 2/Celse - 3/79 - 81
(24) Bkz: **Neo - Spiritizm**... Kitap - 11... Böl: 2/Celse - 3/58 - 81
(25) Bir Merih yılı, ortalama 2 Dünya yılına eşdeğer olduğu için, Dünya yılı ile 70 yıl yaşadıkları kabûl edilmelidir. Fakat orada daha değişik bir boyut sözkonusu ise, 70 yılları bizim çok daha uzun yıllarımıza tekâbül edebilir.
(26) «Bu ifade, Üstad'a sorduğumuz şu soruya karşılık olarak verilmiştir: Ay'daki enkarnelerin (varlıkların) bize nazaran daha genç olmaları gerekir mi, gerekirse onlardan daha evrimleşmiş olmamız sözkonusu olur mu?» (B. R.)
(27) Bkz: **UFO - Apollo**... Kitap - 12... A - 11/1 - A - 13/b
Uzay Üssü Ay... Kitap - 28
(28) Bkz: **Sadıklar Plânı** - 1... Böl: 6/Sıra - 86
(29) Halen Satürn'ün uydusu Titan'a yaklaşan Öncü - 2, şimdiye değin gönderdiği enformasyonlarla, Titan'da yaşam olduğu düşüncesi kuvvet kazanmıştır. 1,5 yıl içinde daha ayrıntılı sonuçlar ortaya çıkacağı belirtilmektedir.
(30) Bkz: **Dostlar Plânı** - 1... Böl: 2/Sıra - 6
(31) Bkz: **Sadıklar Plânı** - 1... Böl: 1/Sıra - 36
(32) Bkz: **Dostlar Plânı** - 1... Böl: 1/Sıra - 3
(33) Bkz: **Dostlar Plânı** - 1... Böl: 2/Sıra - 7
(34) Bkz: **Sadıklar Plânı** - 1... Böl: 1/Sıra - 32
(35) Bkz: **Dostlar Plânı** - 1... Böl: 2/Sıra - 4, 5
(36) Vahdet-i Vücut ve çoğu Tasavvuf erbabı.
«Bu noktada şunu ehemmiyetle hatırlatmak isterim ki, bahis mev-

zuu ettiğim bu kimseleri, böyle bir ruhî mihanikiyetle hiçbir alâkası olmıyan ve sırf marazi ve maddi bir bozukluğun icabiyle kendini her şey zannettiği gibi bu meyanda peygamber veya Tanrı da zanneden, daha doğrusu herkese kendisini öyle tanıtmak illetine müptelâ bulunan tımarhanelik delilerden ayrı tutuyorum. İyi mütalaâ edilirse birbiriyle hiçbir münasebeti bulunmıyan bu iki gruptaki insanların görgü, tecrübe, olgunluk, düşünce ve duygu itibariyle aralarında büyük mesafelerin bulunduğu ve bu mesafelerin arasını da normal geçinen birçok insanların doldurduğu görülür. Fakat duygularını hazmedemiyen ruhlar inkişaf etmekle belki pek az sonra hatalarını anlamakta gecikmezler ve ilâhi ihtizazlar karşısında gayeye varmış olmak şöyle dursun, belki henüz başlangıçta bile olmadıklarını, şüphesiz bizim anlıyabileceğimizden daha yüksek bir şuurla idrâk ederler.

«Binaenaleyh vuslat derecesinde kendisini Yaradan ile birleşmiş zannetmek; kemâlin zirvesine varmış olmanın değil fazla hızla, bulunduğu mertebeye ve tahammül hududunu tecavüz etmiş bulunmanın bir ifadesi sayılmak lazımgelir. Nitekim her ruha göre yeri değişen bu tahammül hududu daha ilerideki ruhlar için çok gerilerde kaldığı gibi geri ruhlar için de erişilmesi ve hattâ anlaşılması bile mümkün olmıyan yüksek seviyelerde bulunur.» (B. R.)

([37]) İşte yeryüzünü kan ve ateşe boğan esas nedenlerden biri!

([38]) Bitkilik, hayvanlık ve beşer evrim kademeleri sabit safhalardır, fakat bu safhaları evrimleşerek geçen ruhlar vardır. Bu safhaların beden kalıplarının evrim - mütasyon vb. ile birbirine dönmesi sözkonusu değildir. Bkz: Dipnot - 15

([39]) Beşerin, hayvan kalıbına da girebileceği düşüncesi.

([40]) Bkz: **Neo - Spiritizm**... Kitap - 11... Böl: 1

([41]) Bkz: **Dostlar Plânı** - 1... Böl: 1/Sıra - 13, 15

SILAGURBET

Evrensel gurbete çıkalı
sılamız belli değil
sonsuzluğun hangi yanında
hangi zaman gene
bir sıla edinip
tam bağlanmışken bir yere
savrulacağımız göklere
belli değil.

her yere güzelliğin
bir parçası nakşolmuş
güzelim tamlığına kanıp
bulacağım işte
esas budur diye
kanakaldık sonsuz kere.

çün bitmez güzelliğin
özü nerde belli değil
her birinde seni bulup
içinde eridiğin
ve mutluk ve özgürlük ezgileri söylediğin
ve yurdundan, yarinden ve dostundan alınıp
nice bitmez bir gurbete
ve ne zaman savrulacağın belli değil.

çünki dost gurbet
çünki yâr gurbet
çünkü yurt gurbet
ve güzelliğin aslını görmek
bundan öte mümkün değil.

8-Mart-1978

YAYIMLANMIŞ KİTAPLARIMIZ

1. **AGARTA...** (Yeraltı Uygarlığı) .... 30 TL.
2. **UFO BİLİMSEL KURAMLARI** .... 30 TL.
3. **AKUPUNKTUR...** (Yeniden Basılıyor) ....
4. **ÖLÜM ve ÖTESİ...** (Bilimsel İncelenimi) .... 30 TL.
5. **REENKARNASYON...** (Genedoğmak Bilimsel İncelenimi) ... 30 TL.
6. **UFOLOJİ...** (Yeniden Basılıyor) ....
7. **PARAPSİKOLOJİ...** (Yeniden Basılıyor) ....
8. **TELEPATİ...** (Yeniden Basılıyor) ....
9. **EKMİNEZİ...** (Geçmiş Yaşamlara Transla Geri Dönüşler)... 50 TL.
10. **MU...** (Tarih Öncesi Evrensel Uygarlık) .... 50 TL.
11. **NEO SPİRİTİZM - MODERN SPİRİTİZM** .... 50 TL.
12. **UFO - APOLLO...** (Ortak Uzay Uçuşları) .... 30 TL.
13. **SPEKTRA - URI GELLER...** (Hoova Planeti Misyonu) ...... 30 TL.
14. **UZAYLILAR...** (Genel Bilgiler) .... 30 TL.
15. **ÖLÜM VE AHRET...** (Temel Bilgiler) .... 30 TL.
16. **UZAYLI İNSANLAR...** (Bilimsel İncelenim) .... 30 TL.
17. **KOZMOS'DAN DÜNYALILARA...** (Ummo Planeti Misyonu) 30 TL.
18. **DÜNYA ÖĞRETMENİ...** (Altın Çağ Rehberliği) .... 30 TL.
19. **TELEPATİ...** (Uygulama Deney ve Yöntemleri) .... 30 TL.
20. **USO - OINT...** (Denizaltı Uygarlığı) .... 30 TL.
21. **LEVİTASYON...** (Yerçekimini Yenen İnsanlar) .... 30 TL.
22. **SOVYETLER UFO KURAMLARI** .... 30 TL.
23. **SİRİUS MİSYONU...** (-Bildirge-) .... 30 TL.
24. **KIRLIAN PHOTOGRAPHY** (Biyoplazmik Bedenler) ...... 30 TL.
25. **ÖNCÜ - UFO GENEL YAPILARI** .... 30 TL.
26. **EVREN UYGARLIKLARI** .... 30 TL.
27. **İNSAN VE KEHANET...** (Kanıtlı Öngörümler) .... 30 TL.
28. **UZAY ÜSSÜ AY...** (Gizemli Yapay Planet) .... 30 TL.
29. **IŞINLAMA...** (Olaylar, Gözlemler) .... 30 TL.
30. **MEDİTASYON...** (Transandantal) .... 30 TL.
31. **GÖRÜNEN RUHLAR...** (Bilimsel İncelemeler) .... 30 TL.
32. **EVRİM ÜSTADLARI...** (Venüs Planeti Misyonu) .... 30 TL.
33. **AGARTA...** (Mahatmalar Misyonu) .... 30 TL.
34. **UFOLOJİ** (Uzaylılar Bilimi) .... 30 TL.

1. Cilt : **SADIKLAR PLÂNI** (Altın Çağ Misyonu) .... 30 TL.
2. Cilt : **SADIKLAR PLÂNI** (Altın Çağ Misyonu) .... 50 TL.
3. Cilt : **SADIKLAR PLÂNI** (Altın Çağ Misyonu) .... 30 TL.

1. Cilt : **DOSTLAR PLÂNI** (Altın Çağ Misyonu) .... 40 TL.

BİLİM ARAŞTIRMA MERKEZİ P.K. 1072 — ISTANBUL

Not : 250 TL.'nin üzerindeki siparişlerin bedelleri PTT havalesiyle önceden gönderilmelidir.

Maddeden önce olan yaşam gücü, gene kendi genel bilgisiyle oluşturduğu sonsuz madde sistemlerini en içten dışa ve en dıştan içe doldurarak bir Yaradılış Muradı'nı oluşturmaktadır. Bilimsel buluşlar ilerledikçe, bu buluşlardan çok önce söylenmiş olan Yüksek Gerçekler kesin kanıt ve bilgileriyle, kimlikleriyle birer birer ortaya konulmaktadır.

Çağımız bir Bilim Çağı'dır. Bilim, karanlık güçlerin hakimiyetlerinden kurtuldukça ve arındıkça nice nice ışıl ışıl gerçekleri, doğruları, bilgileri ortaya koyacaktır. Ve bu süreç ise başlamıştır. Bilim, tüm geçerliği olmayanları ve asılsız hususları kesin bir ayıklama ile ancak doğru ve geçerli olanlardan oluşmuş bir gerçekler, bilgi ve bilgelikler ile beşeriyetin en mutlu çağı olacak olan Altın Çağı'nın en kutlu araçlarından biri olacaktır.

Bu yapıtta karşılaşılacak olan Evrensel Gerçekler de, beşeriyetin, sanırız gelecekteki Evrensel Araştırma ve Gözlemleri'nde çok geniş kapsam ve ayrıntıları ile ortaya çıkacak olan Evrensel Biigiler'e aittirler.

Bu yapıtla, şu hususlara ilişkin bilgi edinebilirsiniz:

Evrensel Evrim ve Yüce Oluşum Süreçleri.
Evrensel Evrim ve Evrim Dünya Grupları.
Evrensel Evrim ve Canlı - Cansız Evrimleri.

Varlığın, Bitki Evrim Düzeyi Evrim Süreci.
Varlığın, Hayvan Evrim Düzeyi Evrim Süreci.
Varlığın, Beşer Evrim Düzeyi Evrim Süreci.

30 TL